

Συνεισφορά Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας επί της Ετήσιας Έκθεσης της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, έτους 2016.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1 του Ν.2667/1998 της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και σε απάντηση της ως άνω σχετικής, αποστέλλεται η συνεισφορά του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας επί θεμάτων προστασίας και σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον τομέα αρμοδιότητας της Ελληνικής Αστυνομίας, ως ακολούθως:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα Ανθρώπινα Δικαιώματα αποτελούν ηθικές αρχές που θέτουν συγκεκριμένα πρότυπα ανθρώπινης συμπεριφοράς και θεμελιώνουν την αρχή του σεβασμού του ατόμου. Το δόγμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει επηρεάσει καταφανώς το διεθνές δίκαιο, καθώς και τα εθνικά συντάγματα, τις πολιτικές των κρατών και τη δράση μη κυβερνητικών οργανισμών, αποτελώντας τον ακρογωνιαίο λίθο της δημόσιας τάξης ανά τον κόσμο.

Η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αποτέλεσε τη βάση για περαιτέρω διάσκεψη και συνεργασία μεταξύ κρατών αναφορικά με την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Η Διακήρυξη αυτή μαζί με το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα και το Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών, αποτελούν το Διεθνές Σύμφωνο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Τα εν λόγω κείμενα κατοχυρώνουν με απόλυτο τρόπο την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αποτελούν μια επίσημη δέσμευση για την καθολική προστασία τους.

Στη χώρα μας τα ανθρώπινα δικαιώματα κατοχυρώνονται μέσω ενός πλαισίου συνταγματικών, ποινικών και δικονομικών διατάξεων, καταδεικνύοντας το αίσθημα δικαίου που διέπει την ελληνική κοινωνία. Η Ελληνική Αστυνομία, ως εφαρμοστής των διατάξεων αυτών και ως φορέας προστασίας των εννόμων αγαθών και δικαιωμάτων, έχει καταδείξει διαχρονικά ότι αντιμετωπίζει την ανομία και την εγκληματικότητα, σεβόμενη τις ανθρώπινες αξίες και τα ιδανικά. Η προσπάθεια, η οποία καταβάλλεται, δημιουργεί κατάλληλο κλίμα σκέψης και διαμορφώνει κουλτούρα σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Για το σκοπό αυτό λαμβάνονται υπόψη οι εκθέσεις, οι συστάσεις Οργανισμών για την πρόληψη και αντιμετώπιση πράξεων κακομεταχείρισης ατόμων, καθώς και η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.

Προς την κατεύθυνση αυτή, το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας καταβάλλει σημαντική προσπάθεια για τη βελτίωση των συνθηκών προστασίας και σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η προσπάθεια αυτή είναι πολυεπίπεδη και δεν αφορά μόνο στη βελτίωση των συνθηκών στους χώρους κράτησης και στην αντιμετώπιση περιστατικών μη σύννομης συμπεριφοράς από πλευράς ένστολου προσωπικού, αλλά στοχεύει και στην ενίσχυση της διαφάνειας του τρόπου δράσης των Σωμάτων Ασφαλείας απέναντι σε όλους τους, ανεξαιρέτως καταγωγής και θρησκείας, πολίτες που ζουν στην Ελλάδα, σε συνδυασμό με τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων αυτών.

Στο πλαίσιο αυτό, η Ελληνική Αστυνομία συνεργάζεται με αρμόδιες Αρχές, όπως την Επιτροπή του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη των βασανιστηρίων και κάθε άλλης απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (C.P.T.), την Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ), τον

Συνήγορο του Πολίτη, την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες, με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.), για την ενημέρωση και εκπαίδευση των αστυνομικών σε θέματα σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και για την παροχή υποστήριξης σε πρόσφυγες, μετανάστες και γενικότερα σε μέλη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και κρατούμενους.

Κάθε καταγγελία, πληροφορία ή περιστατικό που αφορά παράνομη, αντικανονική ή απρεπή συμπεριφορά αστυνομικού κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του διερευνάται διεξοδικά από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας και εφόσον προκύπτουν αδικήματα, δρομολογούνται με τη μέγιστη δυνατή ταχύτητα οι κατάλληλες πειθαρχικές ή και ποινικές κυρώσεις σε βάρος των υπαιτίων.

Όσον αφορά στην πρόληψη των βασανιστηρίων από το αστυνομικό προσωπικό κατά την άσκηση των καθηκόντων του και την αντιμετώπιση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας, της μισαλλοδοξίας και της μη ανεκτικότητας, κατά την αστυνομική δράση, έχουν εκδοθεί κατά καιρούς εγκύκλιες διαταγές που αναφέρονται στα ανθρώπινα δικαιώματα και την προστασία που είναι αναγκαίο να τυγχάνουν. Επίσης, έχει καθιερωθεί η υποχρέωση διερεύνησης τυχόν ρατσιστικού κινήτρου, στο πλαίσιο της πειθαρχικής διερεύνησης υποθέσεων που αφορούν αντιδεοντολογική συμπεριφορά αστυνομικών σε βάρος ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες εθνοτικές, θρησκευτικές ή κοινωνικές ομάδες ή είναι αλλοδαποί, με υποχρέωση καταχώρισης σχετικής αναφοράς στις πορισματικές εκθέσεις. Σημειώνεται, επιπροσθέτως, ότι το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας αναπτύσσει και θέτει σε επιχειρησιακή εφαρμογή ειδικούς μηχανισμούς παρακολούθησης και αξιολόγησης της κατάστασης στον υπό εξέταση τομέα, με στόχο την εκδήλωση στοχευμένων μέτρων και δράσεων.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι η εκτενής αναφορά και ενασχόληση της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (Ε.Ε.Δ.Α.) με το φαινόμενο της μετανάστευσης, όπως αποτυπώθηκε στην Έκθεση για το έτος 2016 καθώς και οι ειδικότερες παρατηρήσεις της έκθεσης, αποτέλεσαν αντικείμενο προβληματισμού, ενδελεχούς μελέτης και διερεύνησης από Υπηρεσιών Ελληνικής Αστυνομίας, ώστε να αξιοποιηθούν στην επίλυση των όποιων προβλημάτων και δυσλειτουργιών παρατηρήθηκαν από την κράτηση και την εν γένει διαχείριση των παρανόμως μη νόμιμα εισερχομένων στη χώρα μας αλλοδαπών.

ΘΕΜΑΤΑ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Γενικά

Για την αντιμετώπιση του φαινομένου της παράτυπης μετανάστευσης, το οποίο αποτελεί πλέον μείζον εθνικό ζήτημα, εκδηλώθηκαν σειρά μέτρων, για την αντιμετώπιση των μικτών μεταναστευτικών ροών στα σημεία εισόδου της ελληνικής επικράτειας, προκειμένου να διασφαλίζεται τόσο ο έλεγχος των συνόρων απέναντι στη μη νόμιμη μετανάστευση, όσο και η ανάγκη παροχής προστασίας στους πρόσφυγες και στις άλλες ευπαθείς ομάδες.

Σεβόμενη τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τον Κανονισμό Schengen, παρά την τεράστια πίεση στα σημεία εισόδου, η Ελλάδα κατέβαλλε κάθε δυνατή προσπάθεια για την εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού EURODAC για τη δακτυλοσκόπηση, την καταγραφή και ταυτοποίηση των εισερχομένων προσφύγων και παράτυπων μεταναστών. Στην προσπάθεια αυτή αρωγός υπήρξε η έκτακτη ευρωπαϊκή χρηματοδότηση των Πολυετών Ταμείων ISF και AMIF (έτους 2015), η έναρξη των τακτικών ως άνω Πολυετών Προγραμμάτων της νέας χρηματοδοτικής περιόδου 2014-2020, αλλά και τα κονδύλια που δαπανήθηκαν προς ενίσχυση των προσπαθειών που κατέβαλε η Ελλάδα για την αντιμετώπιση του

φαινομένου της παράτυπης μετανάστευσης, συνεργαζόμενη προς τούτο με τα συναρμόδια Υπουργεία και λοιπούς αρμόδιους φορείς.

Η ανάληψη των κυριότερων δράσεων που υλοποιήθηκαν αποσκοπούσε:

- στη βελτίωση των διαδικασιών υποδοχής των παράτυπων οικονομικών μεταναστών,
- στη δημιουργία Κέντρων Υποδοχής και Ταυτοποίησης στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου (Λέσβο, Χίο, Σάμο, Λέρο και Κω),
- στη συνέχιση της λειτουργία των Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης (Π.Κε.Κ.) Αλλοδαπών,
- στην εξασφάλιση των απαραίτητων συνθηκών αξιοπρεπούς κράτησης σύμφωνα με τις επιταγές της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) και με γνώμονα τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας μας,
- στη βελτίωση της πολιτικής των αναγκαστικών και εθελούσιων επιστροφών υπηκόων τρίτων χωρών στις χώρες καταγωγής τους και
- στη δημιουργία δικτύου αξιωματικών για τα σύνορα, ιδιαίτερος καταρτισμένων σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων με στόχο την κατά δυνατόν αποτελεσματικότερη εφαρμογή των κανόνων και των αρχών που διασφαλίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, σύμφωνα με τις εθνικές, ενωσιακές και διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας μας.

Ανασκόπηση παρελθόντος έτους (2016)

Και το έτος 2016 η Ελληνική Αστυνομία παρέμεινε σταθερή στην υλοποίηση των στόχων που προβλέπονταν στην «Εθνική Στρατηγική για την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων 2014-2020» και στον «Εθνικό Οδικό Χάρτη για το Άσυλο και τις Επιστροφές», δίδοντας έμφαση και προτεραιότητα στη διασφάλιση των συνθηκών υποδοχής και παραμονής σε ένα αξιοπρεπές περιβάλλον διαβίωσης.

Έργα - Υποδομές

Ειδικότερα, γνωρίζεται ότι κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους (2016) συνεχίστηκαν οι δράσεις για τη βελτίωση και αναβάθμιση των εγκαταστάσεων των Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης (Π.Κε.Κ.) Αλλοδαπών, σύμφωνα με το Ν.3907/26-01-2011, μέσω της αξιοποίησης χρηματοδοτικών Προγραμμάτων της Ε.Ε.

Νομοθετικό έργο

Με την έκδοση του Ν. 4375/2016 (ΦΕΚ Α΄ - 51 / 03.04.2016) «Οργάνωση και λειτουργία Υπηρεσίας Ασύλου, Αρχής Προσφυγών, Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης ... και άλλες διατάξεις» επήλθαν σημαντικές αλλαγές στον τρόπο διαχείρισης των μεικτών μεταναστευτικών ροών, ιδιαίτερα στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου. Οι κύριες αλλαγές σημειώνονται στη διαδικασία ασύλου και τη δημιουργία της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΥΠ.Υ.Τ.), στην οποία εντάσσονται και τα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) στα νησιά της Λέσβου, Χίου, Σάμου, Λέρου και Κω. Αρμόδια για την εν γένει λειτουργία των ανωτέρω Κέντρων είναι η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΥΠ.Υ.Τ.), ενώ οι αρμοδιότητες της Ελληνικής Αστυνομίας έγκεινται στις διαδικασίες ταυτοποίησης και εξακρίβωσης ιθαγένειας και της εξωτερικής φύλαξης και ασφαλείας των εγκαταστάσεων.

Επιπλέον, όλοι οι νεοεισερχόμενοι πρόσφυγες και παράτυποι μετανάστες που εισέρχονται στα προαναφερόμενα νησιά, τα οποία αποτελούν τις κύριες πύλες εισόδου στην Ελλάδα αλλά και στην Ευρώπη, οδηγούνται στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.), όπου και παραμένουν μέχρις ότου υποβληθούν σε διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης. Με την ολοκλήρωση των διαδικασιών υποδοχής και ταυτοποίησης οι πολίτες τρίτων χωρών ή οι ανιθαγενείς, οι οποίοι δεν εμπίπτουν στις διατάξεις περί χορήγησης διεθνούς προστασίας ή άλλης μορφής

προστασίας (ευάλωτες ομάδες), με απόφαση του Διοικητή του Κέντρου, παραπέμπονται στην αρμόδια αστυνομική Αρχή για την υπαγωγή τους σε διαδικασίες απέλασης, επιστροφής ή επανεισδοχής, κατά τις κείμενες διατάξεις. Σημειώνεται δε ότι το σύνολο, σχεδόν, των εισερχόμενων στη Χώρα μας αλλοδαπών υποβάλλει αίτηση χορήγησης πολιτικού ασύλου, προφανώς για να καθυστερήσει χρονικά τη διαδικασία επιστροφής. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την επιβράδυνση των διαδικασιών επιστροφής, χωρίς υπαιτιότητα των Υπηρεσιών, ωστόσο με τη δραστηριοποίηση της Υπηρεσίας Ασύλου (στελέχωση κ.λπ.) και τις πρόσφατες αλλαγές στο νομικό πλαίσιο (Ν. 4375/03-04-2016) αναμένεται να υπερκερασθεί αυτό το εμπόδιο και οι αλλοδαποί που δεν χρίζουν διεθνούς προστασίας να επιστρέφονται στο πλαίσιο της διαδικασίας επανεισδοχής στην Τουρκία.

Όσον αφορά την περαιτέρω διαχείριση των αλλοδαπών που για διάφορους λόγους δεν επιτυγχάνεται η άμεση επανεισδοχή τους στην Τουρκία, και ειδικά εκείνων που συμπληρώνουν είκοσι-πέντε (25) ημέρες παραμονής στις εγκαταστάσεις των Κέντρων Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.), έχει εκδοθεί σειρά σχετικών διαταγών από το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας, ώστε οι αποφάσεις απέλασης/επανεισδοχής (βάσει διαδικασίας επανεισδοχής) να αναστέλλονται, κατ' εφαρμογή του άρθρου 78 του Ν. 3386/05 και του άρθρου 22 παρ. 3 του Ν. 3907/11 (εναλλακτικά μέτρα, ευνοϊκότερες διατάξεις), με παράλληλη υποχρέωση παραμονής σε ορισμένο μέρος (οργανωμένοι χώροι φιλοξενίας όπως στο Καρά Τεπέ στην Λέσβο) και με τον επιπρόσθετο όρο της μη αναχώρησης από το νησί που βρίσκονται.

Παράλληλα, οι αλλοδαποί που φιλοξενούνταν στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και οι οποίοι κατά την ελεύθερη παραμονή τους στο νησί επιδείκνυαν παραβατική συμπεριφορά (κλοπές, απειλές-εξυβρίσεις, πρόκληση σωματικών βλαβών κ.α.) υπόκειντο στη διαδικασία της μεταγωγής στα Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης (Π.Κε.Κ.) Αλλοδαπών στην ενδοχώρα, μέχρι να καταγραφούν και εξεταστούν τα υποβληθέντα αιτήματα ασύλου και να καταστεί εφικτή η επανεισδοχή τους στην Τουρκία (επιστροφή και πάλι στα νησιά). Οι εν λόγω μεταγωγές πραγματοποιούνταν έως τον Νοέμβριο 2016, καθότι οι Τουρκικές Αρχές ανέδειξαν κώλυμα στη μεταφορά υπηκόων τρίτων χωρών στην ενδοχώρα και έκτοτε πραγματοποιούνται στη νήσο Λέσβο, όπου και κρατούνταν μέχρι να ολοκληρωθεί η διαδικασία επανεισδοχής τους στην Τουρκία.

Τέλος, στα μέτρα που έλαβε η Ελληνική Αστυνομία για τη διαχείριση των αλλοδαπών, που φιλοξενούνται στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, εντάσσεται η έκδοση διαταγών σχετικά με την δυνατότητα εθελούσιας επιστροφής (μέσω προγραμμάτων του Δ.Ο.Μ.), ως μια εναλλακτική λύση για τους παράτυπους αλλοδαπούς που δεν μπορούν να συνεχίσουν το ταξίδι τους προς την κεντρική και βόρεια Ευρώπη.

Λοιπές δράσεις κανονιστικού χαρακτήρα

- Διακινήθηκε σχετική Εισήγηση για την ανάκληση της υπ' αριθ. 44/2014 «Γνωμοδότησης Νομικού Συμβουλίου του Κράτους περί κράτησης αλλοδαπών πέραν του 18μηνου», η οποία έγινε αποδεκτή την 23-05-2016 από τον Αναπληρωτή Υπουργό Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης/Τομέας Προστασίας του Πολίτη.
- Προκειμένου να επιτευχθεί η πλήρης συμμόρφωση της ελληνικής νομοθεσίας προς τη διάταξη του άρθρου 15 της Οδηγίας 2008/115, προωθήθηκε προς ψήφιση σχετική τροπολογία του άρθρου 30 του νόμου 3907/2011, προκειμένου να διαγραφούν από τις απαριθμούμενες προϋποθέσεις που μπορούν να θεμελιώσουν την έκδοση

απόφασης κράτησης εις βάρος υπό απομάκρυνση αλλοδαπού, οι λόγοι «εθνικής ασφάλειας» (άρθρο 15 παρ. 1 στοιχείο γ').

- Εγκρίθηκε, με την υπ' αριθ. C (2015) 5313 από 31/07/2015 Απόφαση της Ε.Ε., το Εθνικό Πρόγραμμα της Ελλάδας για ενίσχυση από το Πολυετές Πρόγραμμα 2014-2020 του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (T.A.M.E.) [Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF)] για την περίοδο 2014-2020, στο οποίο περιγράφονται, μεταξύ άλλων, δράσεις, που σχετίζονται με τα Κέντρα Κράτησης Αλλοδαπών και τις επιστροφές.

- Καταρτίστηκε, από του Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας, «Εγχειρίδιο-Μνημόνιο Ενεργειών» με τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις του προσωπικού στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.), όπου περιλαμβάνονται, περιληπτικά, οι διαδικασίες διαχείρισης των νεοεισερχομένων παράτυπων αλλοδαπών στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, σε συνεργασία με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΥΠ.Υ.Τ.), τα καθήκοντα του αστυνομικού προσωπικού των κλιμακίων ταυτοποίησης και εξακρίβωσης ιθαγένειας και εξωτερικής φύλαξης και ασφαλείας, καθώς και η διαχείριση ανηλίκων και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (θύματα εμπορίας ανθρώπων, μονογονεϊκές οικογένειες, έγκυες, ψυχιατρικά ασθενείς, φορείς AIDS και λοιπών μολυσματικών ασθενειών).

Συνεργασίες

Συνεργασία με Υπηρεσία Ασύλου

Για την εφαρμογή της Συμφωνίας Κοινής Δήλωσης Ε.Ε.-Τουρκίας της 18ης Μαρτίου 2016, κύρια παράμετρος αποτελεί η εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας που καταφεύγει το σύνολο σχεδόν των νεοαφιχθέντων μεταναστών, ώστε να μην επιστραφούν στην Τουρκία. Για το σκοπό αυτό, με τον Ν. 4375/2016 επέρχεται μια σειρά νομοθετικών αλλαγών για θέματα ασύλου, ενώ σημαντική είναι η συμβολή της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες, του ΕΑΣΟ και συνεργαζόμενων για το σκοπό αυτό Μ.Κ.Ο.

Στο πλαίσιο αυτό, από την αρμόδια Υπηρεσία της Ελληνικής Αστυνομίας εκδόθηκε σχετική διαταγή με διευκρινίσεις αναφορικά με την εφαρμογή από την Υπηρεσία Ασύλου και την ΕΛ.ΑΣ. του Ν. 4375/2016 (ΦΕΚ Α' 51), και διαβιβάστηκε σε όλες τις Αστυνομικές Υπηρεσίες η ερμηνευτική εγκύκλιος της Υπηρεσίας Ασύλου με σειρά διευκρινίσεων για την ακολουθούμενη διοικητική διαδικασία της προαναφερόμενης κατηγορίας αλλοδαπών. Υπογραμμίζεται ότι για όσες επιχειρήσεις επανεισδοχής υλοποιούνται από τις αρμόδιες αρχές Ελλάδας και Τουρκίας υπό το συντονισμό του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (FRONTEX) τηρούνται όλες οι απαιτούμενες θεσμικές εγγυήσεις σχετικά με την αρχή της μη επαναπροώθησης.

Συνεργασία με Υπουργείο Υγείας

Υπήρξε αγωγική συνεργασία μεταξύ Ελληνικής Αστυνομία και Υπουργείου Υγείας σε ό,τι αφορά την αντιμετώπιση θεμάτων παροχής πρωτοβάθμιας φροντίδας στους συλλαμβανόμενους μετανάστες στον Έβρο και την περιοχή του Ανατολικού Αιγαίου. Επιπρόσθετα, η διάθεση πλήρως εξοπλισμένων κινητών μονάδων του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. συνέβαλε σημαντικά στην αντιμετώπιση των αυξημένων αναγκών ιατρικής, ψυχολογικής και κοινωνικής στήριξης των υπό απέλαση/επιστροφή προσωρινά κρατούμενων αλλοδαπών στα Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης (Π.Κε.Κ.) Αλλοδαπών.

Στο πλαίσιο καταπολέμησης μολυσματικών νόσων και της προστασίας της υγείας των κρατούμενων και των αστυνομικών στα προαναφερόμενα Κέντρα, αναπτύχθηκαν δράσεις από Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας σε συνεργασία με το Ε.Κ.ΕΠ.Υ. και το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. Ειδικότερα, πραγματοποιήθηκαν συστηματικά

σεμινάρια και ομιλίες από εξειδικευμένο ιατρικό προσωπικό με σκοπό να αποτραπεί η διάδοση μολυσματικών νόσων στους συγκεκριμένους χώρους, ενώ υπήρξε πρόβλεψη για παροχή αναγκαίων προστατευτικών υλικών όπως γάντια, μάσκες, απολυμαντικά μέσα και διανομή, κατάλληλου διαφημιστικού υλικού για την ενημέρωση κρατουμένων και αστυνομικών. Επίσης, κατά τακτά χρονικά διαστήματα οι προαναφερόμενοι χώροι εκκενώνονται και πραγματοποιούνται, σε συνεργασία με αρμόδιους φορείς, οι απαιτούμενες απολυμάνσεις.

Επιπλέον, για την ενημέρωση του αστυνομικού προσωπικού που ασχολείται με θέματα διαχείρισης αλλοδαπών (πρώτη καταγραφή, σωματική έρευνα, φρούρηση κ.λπ.) υλοποιήθηκαν, με σχετικές διαταγές, εκπαιδευσεις-σεμινάρια σε όλες τις Γενικές Διευθύνσεις Περιφέρειας Χώρας, ενώ σε συνεργασία την Διεύθυνση Υγειονομικού/Α.Ε.Α. και τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας, τροποποιήθηκε ο τρόπος εξέτασης των υπηκόων τρίτων χωρών που συλλαμβάνονται για παράτυπη είσοδο και παράνομη παραμονή, ώστε αυτοί να εξετάζονται κατά προτεραιότητα με σκοπό την θωράκιση, από υγειονομικής πλευράς, των εμπλεκομένων Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας και την προστασία του ευρύτερου πληθυσμού της Χώρας.

Συνεργασία με Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής

Υπήρξε άριστη συνεργασία μεταξύ Ελληνικής Αστυνομίας και Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής ενόψει και του γεγονότος ότι ο σχεδιασμός, η χάραξη και ο συντονισμός των δράσεων των συναρμόδιων φορέων και υπηρεσιών σε θέματα μεταναστευτικής πολιτικής, ανατέθηκε με απόφαση του Πρωθυπουργού (υπ' αριθ. Υ10 από 25-09-2015 απόφαση- Β' 2109) στον Αναπληρωτή Υπουργό Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης / Τομέα Μεταναστευτικής Πολιτικής.

Συνεργασία με Φορείς

Συνεργασίες αναπτύχθηκαν, επίσης, με τους τοπικούς φορείς και με Μ.Κ.Ο. που δραστηριοποιούνταν σε θέματα μετανάστευσης στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, επί θεμάτων αναφορικά με τις διαδικασίες πρώτης υποδοχής και φιλοξενίας των νεοεισερχόμενων προσφύγων/παράτυπων μεταναστών, σίτισης, διάθεσης διερμηνέων, τεχνικής βοήθειας, ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, διανομής ρουχισμού,/ειδών ατομικής υγιεινής κ.λπ., λόγω της δυσμενούς οικονομικής κατάστασης της χώρας μας.

Συνεχίζονται, επίσης, οι διαβουλεύσεις για την ανάθεση των έργων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, ψυχολογικής και κοινωνικής υποστήριξης και παροχής υπηρεσιών διερμηνείας για τους αλλοδαπούς που κρατούνται στα Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης (Π.Κε.Κ.) Αλλοδαπών, στην Ανώνυμη Εταιρεία Μονάδων Υγείας (ΑΕΜΥ Α.Ε.) του Υπουργείου Υγείας, το οποίο και έχει καταθέσει, προς τούτο, σχετική νομοθετική ρύθμιση. Συνεχίζονται, τέλος, οι διαβουλεύσεις για την νομική υποστήριξη των παράτυπων αλλοδαπών που κρατούνται στα Π.Κε.Κ.

Επίσης, οι αρμόδιες Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας:

- Συνεισέφεραν στο έργο της κατάρτισης της εθνικής στρατηγικής για τη διαχείριση των ασυνόδευτων ανήλικων προς το επισπεύδον Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων).
- Αξιοποίησαν με τρόπο μεθοδικό το μηχανισμό παρακολούθησης της λειτουργίας των Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών για τον έλεγχο των συνθηκών διαβίωσης των κρατουμένων και την υποβολή προτάσεων για τη βελτίωση αυτών.
- Υλοποίησαν δράσεις του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, ώστε να εξυπηρετηθεί ο σκοπός της προστασίας των

ανθρωπίνων δικαιωμάτων των κρατουμένων αλλοδαπών σε συνεργασία με τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών.

Υποδοχή-Διαχείριση-Κράτηση-Δικαιώματα οικονομικών μεταναστών

Με επιτυχία η ολοκληρώθηκε η υλοποίηση του προγράμματος ταυτοποίησης της πραγματικής υπηκοότητας των παράτυπων μεταναστών και του προγράμματος δραστηριοτήτων για τις επιστροφές (FOA-R) του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (FRONTEX) για τη Χώρα μας, με στόχο την αύξηση ικανότητας της Χώρας μας στις επιστροφές αλλοδαπών υπηκόων που εισέρχονται/διαμένουν παράτυπα στην επικράτειά μας.

Ωστόσο, για μια ακόμη χρονιά, δεν υπήρξε ο επιθυμητός βαθμός συνεργασίας των χωρών προέλευσης των παράτυπων μεταναστών στον προσδιορισμό της υπηκοότητάς τους και παρατηρήθηκε κωλυσιεργία στην έκδοση ταξιδιωτικών εγγράφων, καθώς και μη αναγνώριση των L.P. που εκδίδονται για την απέλαση όσων δεν κατέχουν ταξιδιωτικά έγγραφα, σύμφωνα με τα κοινοτικά πρότυπα.

Θέματα εκπαίδευσης

Κατά το έτος 2016 εκδηλώθηκαν σημαντικές πρωτοβουλίες, αναφορικά με το ζήτημα της εκπαίδευσης του αστυνομικού προσωπικού σε θέματα διαχείρισης εξωτερικών συνόρων, διαδικασιών κράτησης και επιστροφών.

Στο πλαίσιο αυτό, υλοποιήθηκαν περιοδικά προγράμματα εκπαίδευσεων των αστυνομικών που υπηρετούν στις Υπηρεσίες Ελέγχου Διαβατηρίων (Υ.Ε.Δ.) Χώρας, στα Τμήματα Συνοριακής Φύλαξης (Τ.Σ.Φ.) και Τμήματα Δίωξης Λαθρομετανάστευσης (Τ.Δ.Λ.) στις Διευθύνσεις και Τμήματα Αλλοδαπών, καθώς και στις Υποδιευθύνσεις και Τμήματα Ασφάλειας επί θεμάτων επανεισδοχής, απελάσεων και επιστροφής αλλοδαπών με ή χωρίς συνοδεία, μεταχείρισης ευπαθών ομάδων και προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν εκπαιδεύσεις σε εθνικό επίπεδο για την κατάρτιση των αστυνομικών σε θέματα προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά τη συνοριακή φύλαξη και προβλέφθηκε η ένταξη σχετικής ενότητας στα μαθήματα της Σχολής Αξιωματικών Ελληνικής Αστυνομίας.

Πραγματοποιήθηκαν σεμινάρια και διαλέξεις, στα οποία κατέστη σαφές ότι το αστυνομικό προσωπικό οφείλει να φροντίζει, μεταξύ άλλων, για:

- την αποφυγή των διακρίσεων με βάση το φύλο,
- την αναγνώριση ενδείξεων για την πρόληψη εγκλημάτων κατά των γυναικών,
- τη διασφάλιση της παρουσίας γυναικείου αστυνομικού προσωπικού κατά τη διάρκεια συνεντεύξεων ταυτοποίησης και αφενημέρωσης.
- την ιδιαίτερη φροντίδα και παροχή προτεραιότητας των εγκύων μεταναστριών.
- το διαχωρισμό ανδρών- γυναικών, πλην των περιπτώσεων μελών ιδίων οικογενειών, κατά την επιβολή του μέτρου της διοικητικής κράτησης.
- τη μέριμνα για την προστασία των κρατουμένων υπό απέλαση γυναικών από κινδύνους βίας, σωματικής ή ψυχικής κακομεταχείρισης ή σεξουαλικής παρενόχλησης.

Επιπροσθέτως, αξιωματικοί συμμετείχαν κατά το έτος 2016 σε συναντήσεις του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex) επί θεμάτων προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ως ακολούθως:

- Συνάντηση για την αναθεώρηση της Στρατηγικής του Οργανισμού Frontex στον τομέα των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και του συναφούς Σχεδίου Δράσης (Βαρσοβία, Πολωνίας, 19.02.2016).
- Συνάντηση για την ανάπτυξη του εργαλείου ηλεκτρονικής μάθησης για εκπαιδευτές σε θέματα θεμελιωδών δικαιωμάτων (Βαρσοβία, Πολωνίας, 08-

09.03.2016) προερχομένων από τα κράτη-μέλη του Frontex, το οποίο θα χρησιμοποιείται στις επερχόμενες εκπαιδευτικές θεμελιωδών δικαιωμάτων.

- Συνοδεία κλιμακίου του Συμβουλευτικού Forum (Consultative Forum) Προστασίας Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Frontex σε επίσκεψη στην Ελλάδα το χρονικό διάστημα 11- 15 Ιουλίου 2016 (Χίος, Λέσβος, Αλεξανδρούπολη και Ορεστιάδα με στόχο την παρατήρηση και κατανόηση του τρόπου υλοποίησης των Κοινών Επιχειρήσεων του Frontex που διεξάγονται στη Χώρα μας προς διατύπωση μελλοντικών συστάσεων στον Οργανισμό.
- Ετήσιο Συνέδριο Εκπαίδευσης του Frontex (Βαρσοβία, Πολωνίας, 04-07.10.2016) επί θεμάτων θεμελιωδών δικαιωμάτων προς τις Αρχές συνοριακής φύλαξης. Σημειώνεται ότι ο Frontex, βάσει του νέου Κανονισμού λειτουργίας του, υποχρεούται να διασφαλίσει ότι οι αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της διεθνούς προστασίας εντάσσονται πλήρως στα εκπαιδευτικά προγράμματα που αναλαμβάνει.
- Συνάντηση για τη διαμόρφωση μεθόδων εργασίας του Συμβουλευτικού Φόρουμ θεμελιωδών δικαιωμάτων του Frontex (Βαρσοβία, Πολωνίας, 21.10.2016). Ο νέος Κανονισμός λειτουργίας του Frontex (2016/1624 της 14ης Σεπτεμβρίου 2016) αναβαθμίζει την σημασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ενώ η συμμετοχή στην προαναφερόμενη συνάντηση επέτρεψε την παρουσίαση των εθνικών μας θέσεων και την παραβολή επιχειρημάτων έναντι πιθανών αρνητικών εκτιμήσεων σχετικά με την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ατόμων από τη Χώρα μας.
- Συνάντηση για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της επίσκεψης μελών του Συμβουλευτικού Forum (Consultative Forum) Προστασίας Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Frontex στην Ελλάδα (Βαρσοβία, Πολωνίας, 22.11.2016), όπου τονίστηκε η σημασία διαφόρων βέλτιστων πρακτικών που έχουν αναπτυχθεί για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στα σύνορα, ήτοι α) η παράκτια επιτήρηση στο πλαίσιο των Κοινών Επιχειρήσεων, β) η δημιουργία σημείων επαφής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα σε επίπεδο Ελληνικής Αστυνομίας και γ) η εσωτερική διαταγή για την προστασία των γυναικών μεταναστών και προσφύγων.

Αναλήφθηκαν, επίσης, εκπαιδευτικές δράσεις που αποσκοπούσαν στην προώθηση των ζητημάτων προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τη διαχείριση των συνόρων, ήτοι:

- Ένταξη στο τρίτο (Γ') έτος στη Σχολής Αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας του Κοινού Προτύπου Εκπαίδευσης των Συνοριοφυλάκων (CCC), το οποίο αποσκοπεί στην εκμάθηση των βασικών θεμάτων συνοριακής φύλαξης ή επιτήρησης, με κοινό τρόπο σε όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό, αναπτύσσονται ζητήματα προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά τη συνοριακή φύλαξη από στελέχη της Διεύθυνσης Προστασίας Συνόρων (Ιστορία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δικαιώματα γυναικών και παιδιών μεταναστών, λήψη συνεντεύξεων, δικαιώματα συνοριοφυλάκων, πρώτη υποδοχή, άσυλο, στέρηση ελευθερίας κ.ο.κ.).
- Εκπαίδευση εθνικών εκπαιδευτών του Οργανισμού Frontex σε θέματα θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά τη συνοριακή φύλαξη, το Οκτώβριο 2016 στην Αθήνα. Μέσω αυτής της εκπαίδευσης κατέστη δυνατή η εκμάθηση του τρόπου ταυτοποίησης ευπαθών ατόμων-ομάδων και ο τρόπος διαχείρισης διαφορετικών καταστάσεων/αναγκών προσώπων στα σύνορα. Στην εκπαίδευση συμμετείχαν επτά (7) στελέχη της Ελληνικής Αστυνομίας, οι οποίοι δύνανται να ενισχύσουν την πραγματοποίηση εθνικών εκπαιδύσεων. Συμμετείχαν επίσης εμπειρογνώμονες από Κύπρο, Δανία, Γαλλία, Σλοβακία και Σλοβενία, καθώς και στελέχη του Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής.

- Εκπαίδευση, με τη χρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας/Τομέας Σύνορα και Θεωρήσεις 2014-2020, τριάντα-έξι (36) αστυνομικών σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά την ολοκληρωμένη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων, που πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο 2016 σε δύο εκπαιδευτικές σειρές, σε Αθήνα και Βέροια. Η θεματολογία αφορούσε στην αστυνομική δεοντολογία, τη δομή του Frontex, τα δικαιώματα των συνοριακών φυλάκων, το δικαίωμα στη ζωή, την προστασία γυναικών και παιδιών στα σύνορα, το μοντέλο λήψης συνεντεύξεων PEACE, ζητήματα σύλληψης, πρώτης υποδοχής και αποστέρησης της ελευθερίας.

Για την εκπαιδευτική περίοδο 2017-2018 προγραμματίζονται περιοδικές εκπαιδεύσεις επί θεμάτων σχετικά με:

- τις διαδικασίες επανεισδοχής,
- την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ατόμων που τελούν υπό επιστροφή,
- την επιστροφή παράτυπων μεταναστών, με διδασκόμενα αντικείμενα, μεταξύ άλλων, την ανάπτυξη διαπολιτισμικών δεξιοτήτων, τη διαχείριση ειδικών ομάδων, τη μεταχείριση εμπορίας ανθρώπων, την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εν γένει και τη συμπεριφορά του προσωπικού κατά την αστυνομική του δράση,
- τη μεταχείριση των ευάλωτων ατόμων που τελούν υπό επιστροφή,
- εκπαίδευση προσωπικού απασχολούμενων στα Π.Κε.Κ. Δευτερογενείς Ροές,
- εθνική Εκπαίδευση Αστυνομικών Συνοδών (πλήρης),
- εκπαίδευση προσωπικού που εμπλέκεται στην διαχείριση αλλοδαπών (σύλληψη, κράτηση, επιστροφή) σε θέματα υγείας,
- εθνική Εκπαίδευση Αστυνομικών Συνοδών (συντετμημένη).

Παράλληλα, στις περιφέρειες των Διευθύνσεων Αστυνομίας όπου υφίστανται Κέντρα Κράτησης Αλλοδαπών διοργανώνονται σεμινάρια για την ενημέρωση των αστυνομικών που απασχολούνται σε καθημερινή βάση στα Κέντρα Κράτησης, με συνεργασία διάφορων Μ.Κ.Ο., της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγές (UNHCR), του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ., του Ε.Κ.ΕΠ.Υ. κ.α.

Συμμετοχές στο εξωτερικό προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας επί ζητημάτων για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Κατά το έτος 2016, προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας συμμετείχε:

- σε επίσκεψη, στο πλαίσιο του Δικτύου EURINT, σε Κέντρα Κράτησης Αλλοδαπών της Ολλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου (15/19-02-2016),
- στην 25η Σύνοδο Ομάδας Εργασίας Οικουμενικής Περιοδικής Αξιολόγησης Κ-Μ του Ο.Η.Ε. στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Γενεύη, 03/04-05-2016).

Προσαγωγές-μεταγωγές αλλοδαπών

Για τη διαχείριση της παράτυπης μετανάστευσης στην Ελλάδα υλοποιήθηκε σειρά δράσεων που κατέτεινε, μεταξύ των άλλων, στον εντοπισμό - έλεγχο των αλλοδαπών που στερούνται των απαραίτητων ταξιδιωτικών εγγράφων και στην αύξηση των επιστροφών (αναγκαστικών και εθελούσιων).

Παράλληλα, και με βάση την κείμενη νομοθεσία, το αστυνομικό προσωπικό αρμοδίων Υπηρεσιών Ελληνικής Αστυνομίας συμμετείχε σε μικτές ομάδες ελέγχου, με σκοπό την αντιμετώπιση διαφόρων μορφών παραβατικότητας (διακίνηση ναρκωτικών, δραστηριοποίηση εκδιδομένων προσώπων, αντιμετώπιση εγκληματικότητας και παρεμπορίου κ.λπ.), χωρίς, ωστόσο, οι ομάδες αυτές να επικεντρώνονταν αποκλειστικά στον έλεγχο αλλοδαπών υπηκόων. Για το σκοπό αυτό δόθηκαν οι δέουσες εντολές-οδηγίες προς το προσωπικό των ως άνω ομάδων, ώστε

οι διενεργούμενοι έλεγχοι να πραγματοποιούνται με γνώμονα τον απόλυτο σεβασμό των δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας του ελεγχόμενου.

Σημειώνεται ότι οι προαναφερόμενες δράσεις, όπως άλλωστε και το σύνολο των αστυνομικών ενεργειών, εν γένει, στοχεύουν στην προστασία της δημόσιας τάξης και ασφάλειας και εκδηλώνονταν με κριτήρια αντικειμενικά ανεξαρτήτως εθνικότητας, θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων, φυλετικών κριτηρίων, διακρίσεων ή άλλων διακριτικών στοιχείων που χαρακτήριζαν τους ελεγχόμενους (και κατά περίπτωση προσαγόμενους), αλλά σύμφωνα και μόνο με τις εξατομικευμένες ενδείξεις που προκύπτουν από τη συμπεριφορά τους.

Κράτηση

Το θέμα της αυξημένης ροής μεταναστών στην ελληνική επικράτεια αποτελεί μείζον ζήτημα με ανθρωπιστική διάσταση. Από το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας καταβάλλεται προσπάθεια να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου με τρόπο που να διασφαλίζει τον έλεγχο της νομιμότητας των αλλοδαπών στη Χώρα μας, καθώς και την κυκλοφορία / διακίνησή τους στον ενιαίο χώρο Schengen.

Βασική επιδίωξη κατά το παρελθόν έτος αποτέλεσε η ενσωμάτωση και η εφαρμογή του Δικαίου της Ένωσης (Συνθήκες, οδηγίες, κανονισμοί), των αποφάσεων Δικαστηρίων αλλά και των εκθέσεων διεθνών οργανισμών. Προκειμένου να διασφαλισθεί η ορθή εφαρμογή της Οδηγίας 2008/115/EK «Περί Επιστροφών» δόθηκε στις αρμόδιες Υπηρεσίες σειρά σχετικών οδηγιών .

Σύμφωνα με το άρθρο 30 του Ν. 3907/2011 και την παρ. 3 του άρθρου 76 το Ν. 3386/05 οι υπήκοοι τρίτης χώρας, που υπόκεινται σε διαδικασίες επιστροφής και απέλασης τίθενται υπό κράτηση για την προετοιμασία της επιστροφής/ απέλασης και τη διεκπεραίωση της διαδικασίας απομάκρυνσης, μόνο εάν στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν δύνανται να εφαρμοστούν αποτελεσματικά άλλα επαρκή και λιγότερα επαχθή μέτρα, όπως εκείνα, που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 22 του Ν. 3907/2011.

Στην χώρα μας εφαρμόζονται οι ακόλουθοι τύποι εναλλακτικής κράτησης:

- τακτική εμφάνιση ενώπιον των Αρχών,
- υποχρέωση παραμονής σε ένα συγκεκριμένο μέρος (χωρίς περιορισμό της ελευθερίας), και η δυνατότητα συνοδείας σε Προγράμματα εθελούσιας επιστροφής και μετεγκατάστασης του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ) με την υποβοήθηση των Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας.

Παράλληλα εξετάζεται η εφαρμογή και άλλων εναλλακτικών της κράτησης μέτρων, με στόχο το μικρότερο δυνατό ανθρώπινο κόστος (αποφυγή των δυσχερειών που σχετίζονται με την κράτηση).

Η κράτηση επιβάλλεται για το απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα διεκπεραίωσης της διαδικασίας απομάκρυνσης με μέγιστο χρονικό διάστημα τους έξι (6) μήνες, το οποίο δύναται να παραταθεί για επιπλέον δώδεκα (12) μήνες, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες παρά τις εύλογες προσπάθειες των αρμοδίων Υπηρεσιών η διαδικασία απομάκρυνσης είναι πιθανόν να διαρκέσει περισσότερο, επειδή ο υπήκοος της τρίτης χώρας αρνείται να συνεργασθεί ή καθυστερεί η λήψη των αναγκαίων εγγράφων από τρίτες χώρες. Σε κάθε περίπτωση, για την επιβολή ή συνέχιση του μέτρου της κράτησης λαμβάνεται υπόψη η διαθεσιμότητα χώρων κράτησης και η δυνατότητα εξασφάλισης αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης για τους κρατούμενους.

Η εθνική μας νομοθεσία είναι πλήρως εναρμονισμένη με τις επιταγές Ευρωπαϊκού Δικαίου σε ό,τι αφορά την καθοδήγηση όσων δικαιούνται διεθνή προστασία. Το δικαίωμα των αλλοδαπών να αμφισβητήσουν το μέτρο κράτησης σε

υποθέσεις απέλασης, προβλέπεται από την υφιστάμενη νομοθεσία. Ειδικότερα, στο άρθρο 76 του Ν. 3386/2005 «Προϋποθέσεις και διαδικασία διοικητικής απέλασης» αναφέρεται ότι «...Ο αλλοδαπός που κρατείται, παράλληλα με τα δικαιώματα που έχει σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, μπορεί να προβάλει και αντιρρήσεις κατά της απόφασης κράτησης ή παράτασης της κράτησής του ενώπιον του προέδρου ή του υπ' αυτού οριζόμενου πρωτοδίκη του διοικητικού πρωτοδικείου, στην Περιφέρεια του οποίου κρατείται...», δικαίωμα το οποίο δύναται να ασκήσει σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο διάρκειας της κράτησης. Αντίστοιχη πρόβλεψη υφίσταται και στον Ν. 3907/2011. Σε καμία περίπτωση δεν κρατούνται αλλοδαποί αυθαίρετα, πέραν των όσων προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, ενώ κάθε περίπτωση κρατουμένου αλλοδαπού εξετάζεται σε εξατομικευμένη βάση.

Όσον αφορά το χρονικό διάστημα κράτησης, οι αλλοδαποί κρατούνται το απαραίτητο χρονικό διάστημα έως ότου ολοκληρωθούν οι διαδικασίες επιστροφής. Η συνδρομή των προϋποθέσεων της κράτησης επανεξετάζεται αυτεπαγγέλτως ανά 3-μηνο από το όργανο που εξέδωσε την απόφαση κράτησης ή της Υπηρεσίας περαιτέρω διαχείρισης του υπηκόου τρίτης χώρας και από τα Διοικητικά Πρωτοδικεία της Χώρας. Σημειώνεται ότι οι διαδικασίες της απομάκρυνσης υπόκεινται σε σύστημα εξωτερικού ελέγχου που λειτουργεί με μέριμνα της Ανεξάρτητης Αρχής «Συνήγορος του Πολίτη», η οποία συνεργάζεται για τον σκοπό αυτό με Διεθνείς Οργανισμούς και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.) Σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται ότι επιχειρησιακός στόχος είναι η ολοκλήρωση των σχετικών διοικητικών διαδικασιών, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, σε σύντομο χρονικό διάστημα και η επικέντρωση των προσπαθειών σε περιπτώσεις αλλοδαπών που δύναται να επαναπατρισθούν.

Επιπροσθέτως, έχουν δοθεί σαφείς οδηγίες και έχουν επισταμένως επισημανθεί τα ειδικότερα ζητήματα που αφορούν την τήρηση των απαραίτητων συνθηκών από πλευράς υγιεινής και ασφάλειας στους χώρους κράτησης αλλοδαπών, καθώς επίσης και της προστασίας των ανθρωπίνων αλλά και των λοιπών προβλεπομένων δικαιωμάτων των κρατουμένων, για τα οποία οι Υπηρεσίες θα πρέπει να λαμβάνουν ιδιαίτερη μέριμνα και φροντίδα. Σε ό, τι αφορά την ενδεδειγμένη, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις που ρυθμίζουν τα θέματα αυτά, συμπεριφορά των εντεταλμένων οργάνων, αρμοδίων για τη φρούρηση και την εν γένει διαχείριση των αλλοδαπών, υπενθυμίζεται ότι αποτελεί πάγια προτεραιότητα τόσο της Φυσικής όσο και της Πολιτικής Ηγεσίας του Σώματος.

Ρήτρα μη επαναπροώθησης

Ουδείς υπό κράτηση αλλοδαπός, που αιτείται διεθνή προστασία και έως ότου εξεταστεί η αίτησή του, επαναπροωθείται (βούληση υποβολής αιτήματος διεθνούς προστασίας, καταγραφή αιτήματος, εξέταση σε α' βαθμό, εξέταση προσφυγής επί του παραδεκτού), σύμφωνα με τις επιταγές της Σύμβασης της Γενεύης και τις διαδικασίες που προβλέπονται στην Οδηγία 2013/32/ΕΕ, η οποία εναρμονίστηκε στην εθνική μας νομοθεσία με το Ν. 4375/2016 «Οργάνωση και λειτουργία Υπηρεσίας Ασύλου, Αρχής Προσφυγών, Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης ... “σχετικά με τις κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιατύπωση)” (L 180/29.6.2013), διατάξεις για την εργασία δικαιούχων διεθνούς προστασίας και άλλες διατάξεις».

Συνθήκες Κράτησης

Με τη διάταξη του άρθρου 91 παρ. 1 του Π.Δ.141/1991 (ΦΕΚ Α' / 58) προβλέπεται ότι «οι διευθυντές ή διοικητές των Υπηρεσιών μεριμνούν για την καλή συντήρηση, ευπρεπή εμφάνιση και καθαριότητα όλων των χώρων των οικημάτων και επιβλέπουν να προλαμβάνονται ή να αποκαθίστανται τυχόν προκαλούμενες φθορές»,

ενώ σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 92 παρ. 6 του ίδιου ως άνω Διατάγματος «τα κρατητήρια πρέπει να πληρούν τους απαραίτητους όρους υγιεινής και ασφάλειας για τη ματαίωση αποδράσεων και αυτοκτονιών ή αυτοτραυματισμών των κρατουμένων».

Παράλληλα, με τις διατάξεις του άρθρου 67 του ίδιου ως άνω Προεδρικού Διατάγματος, στα καθήκοντα του δεσμοφύλακα περιλαμβάνεται, αφενός η μέριμνα για την καθαριότητα των κρατητηρίων και της περιοχής τους, καθώς και για το φωτισμό και γενικά για την ασφάλεια αυτών και, αφετέρου, ο διαχωρισμός των κρατουμένων, με έμφαση στη χωριστή κράτηση των γυναικών, των ανηλίκων και των προσώπων που πάσχουν από μολυσματική ή λοιμώδη νόσο. Επισημαίνεται, δε, ότι με τη διάταξη του άρθρου 66 παρ. 6 του ίδιου ως άνω Διατάγματος, «στα αστυνομικά κρατητήρια δεν επιτρέπεται η κράτηση υποδίκων ή καταδίκων που προορίζονται για Σωφρονιστικό Κατάστημα, με εξαίρεση τον απολύτως αναγκαίο πριν τη μεταγωγή χρόνο και εφόσον δεν είναι δυνατή η απευθείας μεταγωγή και παράδοση σ' αυτό».

Με την υπ' αρ. 4803/22/44 από 04-07-2003 εγκύκλιο διαταγή, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στο δικαίωμα της πλήρους ενημέρωσης των κρατουμένων αναφορικά με τα δικαιώματά τους μέσω της επίδοσης σε αυτούς πληροφοριακού, προς τούτο, δελτίου, και της ανάρτησης στους χώρους κράτησης σχετικών πινάκων, στο δικαίωμα παράστασης διερμηνέα για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των κρατουμένων που δεν γνωρίζουν επαρκώς την ελληνική γλώσσα, στο δικαίωμα επικοινωνίας των κρατουμένων με συγγενείς ή με άλλα πρόσωπα της επιλογής τους, με τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους, αλλά και με εκπροσώπους φορέων που δραστηριοποιούνται σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και στο δικαίωμά τους σε παροχή υγειονομικής περίθαλψης.

Επισημαίνεται ότι, προς το σκοπό της ενίσχυσης των δικαιωμάτων των κρατουμένων από τις αστυνομικές αρχές και σε υλοποίηση σχετικής σύστασης της Διεθνούς Αμνηστίας, δόθηκε η δυνατότητα υποβολής έγγραφης καταγγελίας, μέσω των έντυπων πληροφοριακών δελτίων για τα δικαιώματα των κρατουμένων, σε περιπτώσεις κακών συνθηκών κράτησης, κακοποίησης, κακομεταχείρισης ή άλλων προσβολών της ανθρωπίνης φύσης σύμφωνα με Υπόδειγμα που καθιερώθηκε ειδικά προς τούτο (Πληροφοριακό Δελτίο τύπου «Δ-34»). Τα υποδείγματα αυτά μεταφράστηκαν σε (15) γλώσσες. Ύστερα από την τελική τυποποίησή τους, τα εν λόγω δελτία απεστάλησαν σε όλες τις Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, κατόπιν της υπ' αρ. 7100/24/3-ε' από 12-10-2010 Εγκυκλίου Διαταγής του κ. Αρχηγού Ελληνικής Αστυνομίας.

Επίσης, όπως προαναφέρθηκε, με την υπ' αριθ. 8038/23/22-Υ' από 21-01-2015 Κοινή Υπουργική Απόφαση (Κ.Υ.Α.) «Ίδρυση και λειτουργία Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών και Κανονισμός Λειτουργίας αυτών» (ΦΕΚ Β' /118-21.01.2015), ρυθμίζονται τα ζητήματα που αφορούν στη λειτουργία των Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών, στη διαδικασία κράτησης των μη νομίμων μεταναστών που τελούν υπό καθεστώς νομίμου περιορισμού της ελευθερίας τους στα Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης (Π.ΚΕ.Κ.) Αλλοδαπών, στις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των κρατουμένων αλλοδαπών, καθώς και στις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα του προσωπικού των Π.ΚΕ.Κ. Ειδικότερα, στο άρθρο 6 αυτής, με τίτλο «Συνθήκες Κράτησης», ορίζεται ότι οι αλλοδαποί που παραμένουν στις εγκαταστάσεις των Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών «τελούν υπό αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης και ειδικότερα τους παρέχεται στέγαση με κατάλληλο φωτισμό και αερισμό σε περιβάλλον ασφάλειας, σίτιση, ο αναγκαίος ρουχισμός εφόσον τούτο δεν μπορεί να καλυφθεί από τους ίδιους, καθώς και είδη προσωπικής υγιεινής και καθαριότητας, προαυλίζονται κατά τη διάρκεια της μέρας, συμμετέχουν σε κατάλληλες

δραστηριότητες για την κάλυψη ψυχαγωγικών αναγκών, ενημερώνονται για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους σε γλώσσα που κατανοούν, έχουν πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη και κάθε απαραίτητη θεραπευτική αγωγή ή ψυχοκοινωνική στήριξη, καθώς και σε νομική υποστήριξη, τυγχάνουν της κατάλληλης κατά περίπτωση μεταχείρισης εφόσον ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, διατηρούν κατά το δυνατόν την οικογενειακή τους ενότητα και διατηρούν επαφή με κοινωνικούς φορείς και οργανώσεις».

Με γνώμονα τον απόλυτο σεβασμό των ατομικών δικαιωμάτων όλων των κρατουμένων και της τήρησης των κανόνων υγιεινής και ασφαλούς διαμονής αυτών στους χώρους κράτησης των Αστυνομικών Υπηρεσιών έχει εκδοθεί και η Κανονιστική Διαταγή 18/2006 με θέμα τις «Μεταγωγές Κρατουμένων» η οποία ισχύει από 01-01-2007 και έχει ως στόχο την εξάλειψη των προβλημάτων και τον εκσυγχρονισμό της διαδικασίας των μεταγωγών. Σε επί μέρους διατάξεις αυτής (άρθρο 30), αναφέρεται η υποχρέωση των συνοδών αστυνομικών για την απόλυτη προστασία της προσωπικότητας των κρατουμένων και την τήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους, κατά τις υπηρεσιακές τους ενέργειες. Η εν λόγω διαταγή αναφέρεται, επίσης, στην απαγόρευση της δυσμενούς και διακριτικής μεταχείρισης των κρατουμένων και ιδίως εκείνης που βασίζεται στη φυλή, το χρώμα, το φύλο, την καταγωγή, το θρήσκευμα, την περιουσία και τις ιδεολογικές πεποιθήσεις

Πέραν των ανωτέρω, ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη διασφάλιση, από το αστυνομικό προσωπικό, κατάλληλων συνθηκών κράτησης των συλληφθέντων. Ο Κώδικας Δεοντολογίας στο άρθρο 3 περ. ζ' ορίζει ρητά ότι πρέπει να διασφαλίζονται συνθήκες κράτησης «που εγγυώνται την ασφάλεια, την υγεία και την προστασία της προσωπικότητας του κρατουμένου» και να λαμβάνεται μέριμνα «για την κατά το δυνατόν αποφυγή του συγχρωτισμού των λοιπών κρατουμένων με τους ποινικούς, των ανδρών με τις γυναίκες, των ανηλίκων με τους ενήλικες», ενώ κάνει λόγο για ειδική πρόνοια υπέρ των ευάλωτων ατόμων.

Ειδοποίηση για την κράτηση

Σημειώνεται ότι τα «δικαιώματα των κρατουμένων να ενημερώσουν κάποιον κοντινό συγγενή κ.λπ.», ουδόλως παρεμποδίζονται και στο πλαίσιο αυτό οι Αρχές διευκολύνουν την επικοινωνία, τηρουμένων των διατάξεων του Κ.Π.Δ. (σύμφωνα με τις οποίες οι αστυνομικοί είναι υποχρεωμένοι να επιχειρούν όλες τις προανακριτικές πράξεις που είναι αναγκαίες για να βεβαιωθεί μια παράνομη πράξη και να ανακαλυφθεί ο δράστης, ενεργώντας πάντοτε σύμφωνα με αυτές και υπό την εποπτεία και διεύθυνση του αρμόδιου Εισαγγελέα), του Σωφρονιστικού Κώδικα και του απορρήτου των συνδιαλέξεων.

Προς τούτο, με την υπ' αριθ. 4803/22/44 εγκύκλιο διαταγή δόθηκε, μεταξύ άλλων, ιδιαίτερη έμφαση στο δικαίωμα παράστασης διερμηνέα για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των κρατουμένων που δεν γνωρίζουν επαρκώς την ελληνική γλώσσα, στο δικαίωμα επικοινωνίας των κρατουμένων με συγγενείς ή με άλλα πρόσωπα της επιλογής τους, με τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους, αλλά και με εκπροσώπους φορέων που δραστηριοποιούνται σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και στο δικαίωμά τους στην παροχή υγειονομικής περίθαλψης. Προς εξυπηρέτηση του εν λόγω σκοπού, καλύφθηκαν οι ανάγκες διερμηνείας σε όλες τις εμπλεκόμενες Υπηρεσίες, με διορισμένους διερμηνείς από το Ελληνικό Κράτος και διερμηνείς Μ.Κ.Ο. Παράλληλα, εξασφαλίστηκε η παρουσία δικηγόρου, σε κάθε στάδιο της ποινικής και διοικητικής διαδικασίας, βάσει των διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας.

Πέραν των προαναφερομένων και σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας των χώρων προσωρινής κράτησης, οι αλλοδαποί δέχονται επισκέψεις σε ειδικούς

χώρους που είναι σχεδιασμένοι έτσι ώστε να πληρούνται οι προβλεπόμενοι όροι και προϋποθέσεις ασφαλείας, ενώ παράλληλα επιτρέπεται η άνετη επικοινωνία του κρατούμενου με τον επισκέπτη.

Η τηλεφωνική επικοινωνία των κρατουμένων αλλοδαπών με τους οικείους τους καθώς και με δικηγόρους της επιλογής τους, πραγματοποιείται από καρτοτηλέφωνα που είναι τοποθετημένα με ευθύνη των Υπηρεσιών κράτησης και καταβάλλονται προσπάθειες ώστε ο αριθμός των καρτοτηλεφώνων να εξυπηρετεί επαρκώς τις ανάγκες των κρατουμένων. Ο χρόνος χρήσης των καρτοτηλεφώνων προβλέπεται να είναι τέτοιος ώστε να εξυπηρετεί τις ανάγκες όλων των κρατουμένων. Η προμήθεια των τηλεκαρτών πραγματοποιείται με έξοδα των κρατουμένων και με μέριμνα της φρουράς κρατητηρίων από το ελεύθερο εμπόριο, ενώ χορηγούνται και δωρεάν τηλεκάρτες από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.) και λοιπούς Φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών (π.χ. Ερυθρός Σταυρός κ.α.).

Για λόγους ασφαλείας απαγορεύεται η κατοχή και χρήση κινητών τηλεφώνων και οποιασδήποτε άλλης ηλεκτρονικής συσκευής από τους κρατουμένους. Ωστόσο, σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών (βλάβες ή μη επαρκής αριθμός καρτοτηλεφώνων, άμεση και συνεχής επικοινωνία κρατουμένου για σοβαρούς λόγους κ.α.) παρέχονται στους κρατούμενους όσο το δυνατόν περισσότερες ευκολίες για την επικοινωνία τους με οικείους και δικηγόρους και επιτρέπεται η χρήση των κινητών τους τηλεφώνων, καθώς και αυτών των Υπηρεσιών κράτησης.

Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης (Π.ΚΕ.Κ.) Αλλοδαπών

Στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για το Άσυλο και τη Μετανάστευση και λαμβανομένων υπόψη των περιοδικών παρατηρήσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πρόληψη των βασανιστηρίων και κάθε άλλης απάνθρωπης ή ταπεινωτικής συμπεριφοράς ή τιμωρίας (CPT) και άλλων Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οργανισμών προς τη Χώρα μας, συνεχίστηκε η λειτουργία των έξι (6) Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης (Π.ΚΕ.Κ.) Αλλοδαπών: Αμυδαλέζας, Ταύρου (Π. Ράλλη 24), Κορίνθου, Δράμας (Παρανέστι), Ξάνθης, και Ορεστιάδας (Φυλάκιο).

Στον παρακάτω πίνακα καταγράφονται οι υφιστάμενοι χώροι κράτησης στις περιοχές του Έβρου, στην Περιφέρεια Αττικής και την υπόλοιπη ηπειρωτική χώρα, η δυναμικότητα αυτών και ο χρόνος λειτουργίας τους.

ΧΩΡΟΙ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ		
ΠΡΟΑΝΑΧΩΡΗΣΙΑΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ	ΤΟΠΟΣ	ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΙ ΤΗΝ 27.01.2017
ΑΜΥΓΔΑΛΕΖΑΣ	Αχαρναί-ΑΤΤΙΚΗ	351
ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ	(Π. Ράλλη 24-Ταύρος)ΑΤΤΙΚΗ	220
ΞΑΝΘΗΣ	ΞΑΝΘΗ	228
ΔΡΑΜΑΣ	(ΠΑΡΑΝΕΣΤΙ)	423
ΚΟΡΙΝΘΟΥ	ΕΞΑΜΙΛΙΟΥ 3 ΚΟΡΙΝΘΟΣ	658
ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	(ΦΥΛΑΚΙΟ)	215
ΣΥΝΟΛΟ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ	-----	2.095

Οι προαναφερόμενοι χώροι λειτουργούν με απόλυτη τήρηση των κανόνων ασφαλείας και υγιεινής. Τα Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης (Π.ΚΕ.Κ.) είναι επιφορτισμένα με: (α) τη μέριμνα για τη σίτιση, την ένδυση, την ιατρική εξέταση και τη διακομιδή των αλλοδαπών σε νοσοκομεία ή σε κέντρα υγείας, (β) τη συνεργασία με συναρμόδιες Αρχές, Υπηρεσίες και Φορείς προς το σκοπό της παροχής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, ψυχοκοινωνικής φροντίδας και συμβουλευτικής στήριξης στα άτομα που κρατούνται, καθώς και (γ) τη μέριμνα για τη διερμηνεία στις περιπτώσεις όπου αυτό απαιτείται.

Οι αλλοδαποί που σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις διαμένουν στα Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης (Π.ΚΕ.Κ.) Αλλοδαπών είναι κρατούμενοι με διαταγή της Αρχής, εφόσον έχουν εκδοθεί σε βάρος τους αποφάσεις απέλασης/επιστροφής και κατά συνέπεια δεν κυκλοφορούν ελεύθεροι ή εξέρχονται από τα Κέντρα Κράτησης. Επίσης κρατούνται όσοι κατάγονται από χώρες που είναι εφικτός ο επαναπατρισμός τους, καθότι προέρχονται από κράτη που δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα (π.χ. χώρες όπου επικρατεί έκρυθμη κατάσταση λόγω εμφύλιων συρράξεων, περιοδικού χαρακτήρα, ή υφίστανται διώξεις στο εσωτερικό χωρών των αντιπάλων απολυταρχικών καθεστώτων κ.λπ.) και οι ενταύθα ευρισκόμενες Πρεσβείες τους συνεργάζονται για την έκδοση ταξιδιωτικών εγγράφων (π.χ. Πακιστάν, Μπαγκλαντές κ.α.). Πρόκειται για αλλοδαπούς που έχουν εισέλθει και διαμένουν κατά τρόπο μη νόμιμο στη χώρα, είναι πλήρως ταυτοποιημένοι και δεν σχετίζονται με αλλοδαπούς οι οποίοι κρατούνται στα σωφρονιστικά καταστήματα για διάπραξη ποινικών αδικημάτων.

Η πρωτοβάθμια υγειονομική περίθαλψη παρέχεται για όλους ανεξαιρέτως, συμπεριλαμβανομένων και των προσφύγων/παράτυπων μεταναστών, ενώ εξασφαλίζεται η απαραίτητη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, η ψυχοκοινωνική διάγνωση η στήριξη από ιατρικό, νοσηλευτικό και λοιπό επιστημονικό προσωπικό του Δημοσίου ή Μ.Κ.Ο. ή άλλων οργανισμών και φορέων. Τα περιστατικά των αλλοδαπών κρατούμενων που δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν από τους ιατρούς των

Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών, παραπέμπονται για νοσηλεία ή για εξέταση συνοδεία αστυνομικών σε εφημερεύον νοσοκομείο ή άλλο κατάλληλο νοσηλευτικό ίδρυμα.

Οι υπό κράτηση αλλοδαποί ενημερώνονται συστηματικά για τον κανονισμό που εφαρμόζεται στις εγκαταστάσεις κράτησης, καθώς και για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και το δικαίωμά επαφής τους με εκπροσώπους των προαναφερόμενων οργανώσεων. Για τον λόγο αυτό έχουν αναρτηθεί σε εμφανή σημεία σχετικά έντυπα και τους επιδίδονται «Πληροφοριακά Δελτία», μέσω των οποίων ενημερώνονται, σε γλώσσα την οποία κατανοούν, για τα δικαιώματα τους, αναφορικά με την κράτηση και τη διαδικασία ασύλου. Εκπρόσωποι του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες (Ε.Σ.Π.) έχουν καθημερινή πρόσβαση σε όλους τους χώρους κράτησης και επικοινωνούν με τους παράτυπους μετανάστες, με στόχο την παροχή νομικής βοήθειας, προκειμένου να εξασφαλισθεί η πρόσβαση αυτών στη διαδικασία ασύλου και η εκπροσώπησή τους κατά τη διάρκεια της εξέτασης των αιτημάτων τους. Σημειώνεται δε πως αυτό λαμβάνει χώρα και με εκπροσώπους άλλων φορέων που ασχολούνται με το θέμα της μετανάστευσης, όπως η Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες (UNHCR) και άλλες Μ.Κ.Ο.

Με την έκδοση της υπ' αριθ. 8038/23/22-ιγ' από 21-01-2015 Κ.Υ.Α. (σε συνδυασμό με την υπ' αριθ. 8038/23/22-να' από 31-12-2015 Κ.Υ.Α.) ρυθμίζονται τα ζητήματα που αφορούν στη λειτουργία των Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης (Π.Κε.Κ.) Αλλοδαπών, στη διαδικασία κράτησης των παράτυπων μεταναστών που τελούν υπό καθεστώς νόμιμου περιορισμού της ελευθερίας τους στα Π.Κε.Κ. Αλλοδαπών, στις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των κρατουμένων αλλοδαπών, καθώς και στις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα του προσωπικού. Επιπροσθέτως, για έκαστο εκ των προαναφερομένων Κέντρων έχει συσταθεί μνημόνιο ενεργειών διαχείρισης κρατουμένων και καθηκοντολόγιο της φρουράς κρατητηρίων (το οποίο και επικαιροποιήθηκε πρόσφατα).

Η σύσταση και λειτουργία των Π.Κε.Κ. Αλλοδαπών, μεταξύ άλλων, συνέβαλλε:

- στην ομοιόμορφη και εύρυθμη λειτουργία των Κέντρων Κράτησης, στην ευπρεπή διαμόρφωση των εγκαταστάσεων και των χώρων ώστε να εξυπηρετούνται άμεσα οι ανάγκες των κρατουμένων και στην προαγωγή και σεβασμό των δικαιωμάτων αυτών,
- στην αποτροπή της παράνομης κράτησης εισερχομένων και διαβιούντων στη Χώρα αλλοδαπών σε αστυνομικά καταστήματα και στη φιλοξενία αυτών σε Κέντρα Κράτησης με κατάλληλες υποδομές και προδιαγραφές για την πολύμηνη και αξιοπρεπή διαβίωσή τους,
- στην ακρίβεια των καταχωρήσεων στα μητρώα κράτησης και μετακινήσεων των κρατουμένων,
- στη συνεχή παρουσία επαγγελματιών υγείας (ιατροί, νοσηλευτές), στην εξασφάλιση της απαραίτητης ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και ψυχοκοινωνικής διάγνωσης και στην παροχή κάθε είδους στήριξης, όπου και όταν απαιτείται, εκ μέρους του ιατρικού, νοσηλευτικού και λοιπού επιστημονικού προσωπικού του δημοσίου, των Μ.Κ.Ο. ή άλλων Οργανισμών και Φορέων,
- στη λειτουργία κλιμακίων της Υπηρεσίας Ασύλου εντός των Κέντρων Κράτησης Αμυγδαλέζας, Κορίνθου, Ξάνθης, Φυλακίου Ορεστιάδας και Λέσβου (καταβάλλονται αντίστοιχες προσπάθειες για τα Κέντρα Ταύρου και Λέσβου) και στη διαρκή συνεργασία αυτών με την Υπηρεσία Ασύλου και την

Αρχή Προσφυγών, ώστε οι κρατούμενοι να απολαμβάνουν όλες τις εγγυήσεις που πηγάζουν από τα δικαιώματά τους και να λαμβάνουν πλήρη ενημέρωση καθ' όλο το χρονικό διάστημα της κράτησής τους (Ν.4375/2016 «Οργάνωση και λειτουργία Υπηρεσίας Ασύλου, Αρχής Προσφυγών, Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης...»).

Σημειώνεται ότι οι συνθήκες διαβίωσης στα Π.Κε.Κ. Αλλοδαπών εναρμονίζονται πλήρως με τα διεθνή πρότυπα διαβίωσης σε κλειστά κέντρα, καθώς:

- υφίσταται υπαίθριος χώρος προαυλισμού και άσκησης δραστηριοτήτων,
- η αναλογία χώρου διαμονής εκάστου υπηκόου τρίτης χώρας αντιστοιχεί σε τέσσερα (4) τ.μ. κατ' ελάχιστον,
- παρέχεται πλήρης σίτιση με προσφορά τριών γευμάτων ημερησίως,
- υφίστανται τηλεφωνικές εγκαταστάσεις σε όλους τους κοινόχρηστους χώρους για την ακώλυτη και άμεση πρόσβαση των κρατουμένων σε αυτές,
- παρέχεται προς όλους ανεξαιρέτως η δυνατότητα υποβολής των αιτημάτων τους στο Διοικητή του Κέντρου,
- προάγεται η ελεύθερη επικοινωνία των κρατουμένων με δικηγόρους, με Μ.Κ.Ο. και με άλλους φορείς προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (τα στοιχεία των οποίων παρέχονται προς όποιον ενδιαφερόμενο μέσω της φρουράς κρατητηρίων),
- προβλέπονται ξεχωριστοί χώροι θρησκευτικής λατρείας και
- επιτρέπεται η διατήρηση των προσωπικών αντικειμένων των υπηκόων τρίτων χωρών.

Επισημαίνεται ότι, η προσπάθεια ουσιαστικής αντιμετώπισης μιας σειράς ζητημάτων που γεννιούνται από την κράτηση των παράτυπων μεταναστών δεν περιορίζεται μόνο στην αστυνομική αρμοδιότητα, αλλά απαιτείται η συμμετοχή και η συνεργασία και άλλων Υπηρεσιών συναρμόδιων Υπουργείων ως και λοιπών Φορέων (Υπουργείο Υγείας, Υπουργείο Εργασίας, Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων κ.λπ.) και για το λόγο αυτό, καταβάλλονται συνεχείς προσπάθειες προς ενίσχυση της συνεργασίας αυτής, ώστε να βελτιωθούν οι συνθήκες υποδοχής και φιλοξενίας των μεταναστών.

Σημειώνεται, τέλος, ότι στο σχεδιασμό μας για την εφαρμογή του Εθνικού Προγράμματος του τομέα Εσωτερικών Υποθέσεων 2014-2020 (Πολυετές Ταμείο AMIF) έχουν συμπεριληφθεί μια σειρά από δράσεις, που σχετίζονται με τα Κέντρα Κράτησης Αλλοδαπών και τις επιστροφές, η υλοποίηση των οποίων θα συμβάλει, κατά προτεραιότητα, στην διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών διαμονής στην παροχή ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης και στην αύξηση των επιστροφών. Προς επίτευξη του στόχου αυτού, σημαντικές προσπάθειες καταβάλλονται για την έναρξη των μακροχρόνιων διαγωνιστικών διαδικασιών του δημοσίου και την κάλυψη των αναγκών με κονδύλια από ευρωπαϊκούς πόρους προκειμένου να υπάρξει πλήρης απορροφητικότητα.

Κτιριακές εγκαταστάσεις της Ελληνικής Αστυνομίας-Τεχνική περιγραφή χώρων κράτησης

Το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην εξασφάλιση των απαραίτητων κανόνων υγιεινής και ασφαλούς διαβίωσης όλων των ατόμων που παραμένουν/κρατούνται τόσο στα Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης (Π.Κε.Κ.) Αλλοδαπών όσο και στα αστυνομικά κρατητήρια, καθώς και στην τήρηση των προαναφερομένων προϋποθέσεων εκ μέρους των Υπηρεσιών που σε συστηματική βάση, διαχειρίζονται μεγάλο αριθμό κρατουμένων (φρούρηση, μεταγωγές κ.λπ.).

Προς τούτο και με στόχο την ουσιαστική αναμόρφωση και βελτίωση των υφιστάμενων δομών κράτησης, έχουν αναληφθεί και υλοποιηθεί συγκεκριμένες νομοθετικές πρωτοβουλίες για τη διασφάλιση της προστασίας των δικαιωμάτων όλων των φιλοξενουμένων των προαναφερόμενων χώρων, όπως άλλωστε αρμόζει σε μία πολιτισμένη χώρα που ακολουθεί τα πρότυπα του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Για το σκοπό αυτό, απαραίτητη κρίνεται η τήρηση των κανόνων που διέπουν την ασφάλεια των χώρων κράτησης και η πιστή εφαρμογή των προδιαγραφών κατασκευής τους ώστε να εκμηδενίζεται το ενδεχόμενο αποδράσεων και αυτοτραυματισμών των κρατουμένων, να διασφαλίζεται η προστασία του προσωπικού φρούρησης των εγκαταστάσεων και να προάγεται στο μέγιστο βαθμό ο σεβασμός στην ανθρώπινη αξία και αξιοπρέπεια.

Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι έχουν πραγματοποιηθεί όλες οι απαραίτητες ενέργειες για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που σχετίζονται με την έλλειψη χώρων κράτησης στις κτιριακές εγκαταστάσεις της Ελληνικής Αστυνομίας και έχουν δοθεί σαφείς οδηγίες προς όλες τις περιφερειακές Υπηρεσίες για την απόλυτη τήρηση των υποχρεώσεών τους, όπως αυτές απορρέουν από τις ισχύουσες διατάξεις και τις διεθνείς συνθήκες. Σαφώς τονίζεται ότι τυχόν συστάσεις-παρατηρήσεις, καταγγελίες και διαπιστώσεις διεθνών οργανισμών και ανθρωπιστικών οργανώσεων προς την Ελλάδα, αναφορικά με θέματα πλημμελών ή μη κατάλληλων συνθηκών κράτησης κινητοποιούν άμεσα τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, οι οποίες προβαίνουν σε ενδεδειγμένες μελέτες και διερευνήσεις προκειμένου να ληφθούν όλα τα πρόσθετα μέτρα εξυγίανσης των πιθανών προβλημάτων και να ευθυγραμμιστούν οι εφαρμοζόμενες στη χώρα μας διαδικασίες με τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές.

Στο ως άνω πλαίσιο, το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας πραγματοποίησε μελέτες για τη βελτίωση των συνθηκών κράτησης των Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας. Ειδικότερα :

- Την 7-10-2005 εκδόθηκε διαταγή βάσει της οποίας καταρτίστηκε η τεχνική περιγραφή των χώρων κράτησης των αστυνομικών Υπηρεσιών κατά τρόπον ώστε να κατασκευάζονται/ανακατασκευάζονται λαμβανομένων υπόψη, μεταξύ άλλων, και των οδηγιών της Επιτροπής του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη των βασανιστηρίων και κάθε άλλης απάνθρωπης και ταπεινωτικής συμπεριφοράς ή τιμωρίας (C.P.T.). Από την έκδοση της προαναφερόμενης διαταγής μέχρι σήμερα, υλοποιούνται έργα είτε μέσω Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.), είτε μέσω Συμπράξεων Δημοσίου-Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.), τα οποία αφορούν σε κατασκευή νέων σύγχρονων κτιρίων που διαθέτουν κατάλληλους χώρους με προδιαγραφές που καλύπτουν τις ανάγκες του προσωπικού τους, αλλά και των προσερχόμενων πολιτών, προσέτι δε παρέχουν αξιοπρεπείς συνθήκες κράτησης και ασφαλή διαβίωση των κρατουμένων. Για τη σύνταξη μιας νέας μίσθωσης, απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η ύπαρξη κατάλληλων χώρων κράτησης.
- Συντάχθηκε σχέδιο προδιαγραφών, με το οποίο καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη δημιουργία Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης (Π.ΚΕ.Κ.) Αλλοδαπών, προκειμένου να εφαρμόζονται οι ισχύουσες διατάξεις αναφορικά με τις συνθήκες ασφάλειας και υγιεινής. Η τήρηση των κανόνων και των όρων ασφαλείας των κρατητηρίων, αλλά και η κατασκευή αυτών σύμφωνα με τις προδιαγραφές είναι απαραίτητη, ώστε να μηδενιστεί το ενδεχόμενο αποδράσεων, αυτοτραυματισμών κ.λπ., να εξασφαλίζεται η προστασία του προσωπικού των Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας που είναι επιφορτισμένο με τη φρούρηση των κρατουμένων και να διασφαλίζονται συνθήκες κράτησης που προάγουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, εν γένει.

- Λειτουργήσε, τον Σεπτέμβριο του 2016, Προαναχωρησιακό Κέντρο Φιλοξενίας στην Αμυγδαλέζα, όπου φιλοξενούνται οικογένειες που εντάσσονται στα προγράμματα Εθελοντικής Επιστροφής του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ) για να επιστρέψουν στις χώρες καταγωγής τους. Οι εγκαταστάσεις, δυναμικότητας 158 ατόμων, ανακαινίστηκαν πρόσφατα με τη χορηγία του ΔΟΜ και φιλοξενούν οικογένειες προσφύγων/μεταναστών που προέρχονται από τα νησιά του Αιγαίου και επιθυμούν να επιστρέψουν οικειοθελώς στις χώρες καταγωγής τους. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν όλες οι απαραίτητες ενέργειες για τη διαμόρφωση των υφιστάμενων χώρων (που μεταξύ άλλων περιλαμβάνουν παιδιατρείο, παιδότοπο, υπαίθριο χώρο με δέντρα, σκέπαστρο και παγκάκια, αίθουσα ψυχαγωγίας, ειδικό χώρο προσευχής και ασύρματη σύνδεση στο διαδίκτυο, αποθήκη τροφίμων-αναλώσιμων και ενδυμάτων για μητέρες, παιδιά και βρέφη, χώροι πλυντηρίων/στεγνωτηρίων κ.α.).
- Πραγματοποιήθηκαν οι αναγκαίες παρεμβάσεις για την αποκλειστική χρησιμοποίηση του χώρου κράτησης Ελληνικού ως κρατητήρια γυναικών, ώστε να εξυπηρετούνται με τον πλέον κατάλληλο και πρόσφορο τρόπο οι ιδιαίτερες ανάγκες της εν λόγω ομάδας στόχου.
- Πραγματοποιήθηκαν τεχνικές εργασίες βελτίωσης εγκαταστάσεων στα υφιστάμενα Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης (Π.Κε.Κ.) Αλλοδαπών (Αμυγδαλέζας, Κεντρικού (Π. Ράλλη 24) στην Αττική, Ξάνθης, την Δράμας (Παρανέστι) και Φυλακιού Ορεστιάδας στην περιοχή της Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης και της Κορίνθου στην περιοχή της Πελοποννήσου).

Επιστροφές

Κατά το έτος 2016 μειώθηκε η αποτελεσματικότητα στον τομέα του επαναπατρισμού, μέσω της επιστροφής μικρότερου αριθμού παράτυπων μεταναστών στις χώρες καταγωγής τους ή τις χώρες διέλευσης, σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Ειδικότερα, παρά τις αντιξοότητες, συνεχίστηκαν οι επιστροφές υπηκόων τρίτων χωρών στις χώρες καταγωγής τους, εμφανίζοντας μια μείωση της τάξης του 8,23% (συνολικά επιστράφηκαν 19.151).

Στο πλαίσιο υλοποίησης των συμφωνηθέντων της Κοινής Δήλωσης Ε.Ε.-Τουρκίας της 18ης Μαρτίου 2016, η Χώρα μας, από την 20-03-2016, επιστρέφει στην Τουρκία όλους ανεξαιρέτως τους νεοεισερχόμενους αλλοδαπούς υπηκόους τρίτων χωρών, οι οποίοι εισέρχονται παράτυπα στα ελληνικά νησιά προερχόμενοι από τη γειτονική χώρα.

Κατόπιν διαβουλεύσεων των αρμοδίων Υπηρεσιών Ελλάδας και Τουρκίας διευθετήθηκαν οι λεπτομέρειες επιχειρησιακής εφαρμογής των συμφωνηθέντων της Κοινής Δήλωσης Ε.Ε.-Τουρκίας. Στο πλαίσιο των συμφωνηθέντων, από την 20η Μαρτίου 2016 έως την 31η Δεκεμβρίου 2016, υπεβλήθησαν από τις αρμόδιες Διευθύνσεις Αστυνομίας των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου, 752 αιτήματα επανεισδοχής προς τις Τουρκικές Αρχές που αφορούσαν στην επανεισδοχή 25.310 παράτυπων μεταναστών, ενώ μέχρι και την 31-12-2016, επεστράφησαν στην Τουρκία συνολικά 801 αλλοδαποί υπήκοοι τρίτων χωρών.

Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο των προαναφερθέντων, πραγματοποιήθηκαν από τη Χώρα μας, με τη συνδρομή της Υπηρεσίας Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής “Frontex”, είκοσι (20) επιχειρήσεις επιστροφής, μέσω θαλάσσης στην Τουρκία και επιστράφηκαν συνολικά (687) αλλοδαποί υπήκοοι τρίτων χωρών (από τα νησιά της Λέσβου, της Σάμου, της Χίου, της Κω και της Λέρου), ενώ πραγματοποιήθηκαν δώδεκα (12) επιχειρήσεις επιστροφής, μέσω αέρος, από τα νησιά της Λέσβου και της Χίου στην Τουρκία και επιστράφηκαν συνολικά (114) υπήκοοι Συρίας.

Κατά τη διάρκεια του έτους 2016, η Χώρα μας συμμετείχε σε 20 Κοινές πτήσεις επιστροφών (JROs) μέσω FRONTEX και συνολικά επιστράφηκαν 203 υπήκοοι τρίτων χωρών.

Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ, ΤΗΣ ΞΕΝΟΦΟΒΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

Γενικά

Ο ρατσισμός και η ξενοφοβία αντίκεινται ευθέως στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και του κράτους-δικαίου, αρχές στις οποίες θεμελιώνεται η Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ανάγκη καταπολέμησης των εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας προκύπτει από την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων με βάση τα ιδιαίτερα φυσικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά ομάδων ή προσώπων (όπως η φυλή, το χρώμα, η θρησκεία, οι γενεαλογικές καταβολές, η εθνική ή εθνοτική καταγωγή και η αναπηρία) και θεμελιώνεται στα δικαιώματα της ανθρώπινης ελευθερίας και αξιοπρέπειας και στις αρχές της δίκαιης και ίσης μεταχείρισης, που κατοχυρώνονται σε πολλά διεθνή κείμενα και συμβάσεις, όπως π.χ. στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Ο.Η.Ε. (άρθρα 1 και 2), στο Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα και στο όμοιο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα (αντίστοιχα άρθρο 2), στη Διεθνή Σύμβαση «περί καταργήσεως πάσης μορφής φυλετικών διακρίσεων» της 7.3.1966 (Ν.Δ. 494/1970), στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (άρθρο 14) και στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρα 21 και 22). Στην ελληνική έννομη τάξη οι παραπάνω αρχές και δικαιώματα κατοχυρώνονται ιδίως στα άρθρα 2 παρ. 1 και 5 παρ. 2 του Συντάγματος.

Οι ρατσιστικές και ξενοφοβικές εκδηλώσεις συνιστούν απειλή για τις ομάδες και τα πρόσωπα που γίνονται στόχος τους, γι' αυτό απαιτείται η παροχή από το κράτος αυξημένου βαθμού προστασίας, με τη λήψη ποικίλων μέτρων, ώστε να επιβάλλονται αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις, τόσο κατά των φυσικών προσώπων τα οποία διαπράττουν τέτοια εγκλήματα, όσο και κατά των νομικών προσώπων που εμπλέκονται με οποιονδήποτε τρόπο σε αυτά.

Αρμοδιότητες Τμημάτων και Γραφείων Αντιμετώπισης Ρατσιστικής Βίας (π. δ. 132/2012 ως τροπ. με π.δ. 178/2014)

Σε όλη τη Χώρα λειτουργούν δύο (2) Τμήματα Αντιμετώπισης Ρατσιστικής Βίας (ένα στην Υποδιεύθυνση Κρατικής Ασφάλειας της Διεύθυνσης Ασφάλειας Αττικής και ένα στην Υποδιεύθυνση Κρατικής Ασφάλειας της Διεύθυνσης Ασφάλειας Θεσσαλονίκης) και εξήντα οκτώ (68) Γραφεία Αντιμετώπισης Ρατσιστικής Βίας (στις περιφερειακές Υπηρεσίες Ασφαλείας της Χώρας).

Βασική αρμοδιότητα των εν λόγω Τμημάτων και Γραφείων αποτελεί η διερεύνηση των εγκλημάτων που μπορούν να προκαλέσουν διακρίσεις, μίσος ή βία σε βάρος προσώπων ή ομάδας προσώπων που προσδιορίζονται με βάση τη φυλή, το χρώμα, τη θρησκεία, τις γενεαλογικές καταβολές, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή, το σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα φύλου ή την αναπηρία.

Πέραν των προαναφερομένων είναι επιφορτισμένα με την υποχρέωση άμεσης ενημέρωσης του αρμόδιου Εισαγγελέα, σε κάθε περίπτωση που επιλαμβάνονται προανακριτικά σε υποθέσεις ρατσιστικής βίας και σε σοβαρά περιστατικά το Υπουργείο Εξωτερικών της Χώρας μας και τις προξενικές αρχές της χώρας των θυμάτων της ρατσιστικής επίθεσης.

Εθνικό Συμβούλιο κατά του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.4356/2015 (άρθρα 15-19, Κεφάλαιο 2ο) (ΦΕΚ Α΄ - 181) «Σύμφωνο συμβίωσης, άσκησης δικαιωμάτων, ποινικές και άλλες διατάξεις.», συστάθηκε το συλλογικό-γνωμοδοτικό όργανο υπό την ονομασία «Εθνικό Συμβούλιο κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας», το οποίο υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Στο εν λόγω Συμβούλιο συμμετέχει ως τακτικό μέλος, Αξιωματικός από το Τμήμα Αντιμετώπισης Ρατσιστικής Βίας της Υποδιεύθυνσης Κρατικής Ασφάλειας της Διεύθυνσης Ασφάλειας Αττικής.

Προστασία των θυμάτων –Εμπιστοσύνη στην Αστυνομία

Η Ελληνική Αστυνομία, στο πλαίσιο των προληπτικών της δράσεων, καλείται να εξασφαλίσει αίσθημα προστασίας και ασφάλειας στους πολίτες, ασκώντας, όπως οφείλει, τα καθήκοντά της με αντικειμενικότητα, ισονομία και υπευθυνότητα απέναντι σε όλους. Το αστυνομικό προσωπικό, εκ της φύσεως του έργου του, έρχεται σε άμεση επαφή με τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και βιώνει καθημερινά τα προβλήματα και τις αγωνίες τους. Οι δύσκολες συνθήκες διαβίωσής τους, η σε βάρος τους εγκληματικότητα, σε συνδυασμό με την αδυναμία τους να υποστηρίξουν αποτελεσματικά τα δικαιώματά τους ενώπιον των κρατικών αρχών ή να εξασφαλίσουν την προστασία τους, αποτελούν ουσιαστικά προβλήματα. Οι αστυνομικές αρχές, στο μέτρο των αρμοδιοτήτων τους, επιβάλλεται να διασφαλίζουν, αφενός τα δικαιώματα των ομάδων αυτών και να συμβάλλουν, αφετέρου, στην ορθή ενημέρωσή τους, δημιουργώντας σχέσεις εμπιστοσύνης και αλληλοσεβασμού.

Για τον πιθανό φόβο των θυμάτων να έρθουν σε άμεση επαφή με την Αστυνομία και το προσωπικό της, έχει δημιουργηθεί ο σύντομος τηλεφωνικός κωδικός αριθμός -11414- στον οποίο οι ενδιαφερόμενοι, ανώνυμα και με διασφάλιση του απορρήτου της επικοινωνίας, μπορούν να καταγγείλουν ή να γνωστοποιήσουν τη διάπραξη κάθε άδικης πράξης με ρατσιστικά χαρακτηριστικά ή κίνητρα. Για τον ίδιο ακριβώς λόγο υφίσταται μηχανισμός ηλεκτρονικής καταχώρησης θεμάτων ρατσιστικής βίας στην ιστοσελίδα της Ελληνικής Αστυνομίας ([www. astynomia.gr](http://www.astynomia.gr)), ώστε να παρέχεται στο κοινό η δυνατότητα, καθ' όλο το 24ωρο, να καταγγέλλει ή να γνωστοποιεί τη διάπραξη κάθε άδικης πράξης με ρατσιστικά χαρακτηριστικά ή κίνητρα, μέσω της συμπλήρωσης ειδικής ηλεκτρονικής φόρμας στη γλώσσα της επιλογής του, διασφαλίζοντας έτσι την ανωνυμία και το απόρρητο της επικοινωνίας του.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 4285/2014 τα ρατσιστικά αδικήματα διώκονται αυτεπαγγέλτως και ο παθών τόσο κατά την υποβολή της έγκλησης, όσο και όταν παρίσταται ως πολιτικός ενάγων δεν καταβάλλει παράβολο υπέρ του Δημοσίου. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 19Α του Ν. 4251/2014 «Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ Α΄- 80), όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 4332/2015 (ΦΕΚ Α΄- 76), καθορίζονται οι ειδικότερες προϋποθέσεις για τη χορήγηση σε πολίτες τρίτων χωρών άδειας διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους μέχρι να τεθεί η υπόθεση στο αρχείο ή να εκδοθεί τελεσίδικη δικαστική απόφαση. Η συνδρομή των ως άνω προϋποθέσεων διαπιστώνεται με πράξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών.

Με σκοπό την περαιτέρω ενίσχυση των δικαιωμάτων των κρατουμένων από τις Αστυνομικές Αρχές, αποφασίστηκε από τον κ. Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας η ενσωμάτωση στα «πληροφοριακά δελτία για τα δικαιώματα των κρατουμένων», ως «δικαίωμα» αυτών, η υποβολή έγγραφης καταγγελίας για τυχόν κακές συνθήκες κράτησης, κακοποίηση, κακομεταχείριση ή άλλες προσβολές των δικαιωμάτων τους,

σύμφωνα με Υπόδειγμα που καθιερώθηκε ειδικά προς τούτο, το οποίο έχει μεταφραστεί σε 16 γλώσσες και μπορεί να το απευθύνει σε οποιαδήποτε Αρχή, Οργανισμό, Οργάνωση κ.λπ. επιθυμεί.

Ενιαίος μηχανισμός καταγραφής περιστατικών

Για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση φαινομένων ρατσιστικής βίας στη χώρα μας, συστήθηκε μηχανισμός καταγραφής περιστατικών ρατσισμού και ξενοφοβίας και δημιουργήθηκε ενιαία βάση δεδομένων, με σκοπό την άμεση ενημέρωση των διεθνών οργανισμών σε συντρέχουσα περίπτωση και την παρακολούθηση της εξέλιξης των σχετικών υποθέσεων. Στο πλαίσιο αυτό, έχει συσταθεί στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ενιαίος μηχανισμός καταγραφής περιστατικών ρατσισμού και θεσπίστηκε η υποχρέωση της Ελληνικής Αστυνομίας να αποστέλλει τα στοιχεία που καταγγέλλονται ή καταγράφονται στις Υπηρεσίες της. Τα εν λόγω στοιχεία καταγράφονται δύο φορές κάθε έτος, υποβάλλονται στο Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας και αποστέλλονται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, το οποίο είναι αρμόδιο για την περαιτέρω επεξεργασία τους, καθώς και για την παρακολούθηση της εξέλιξης των σχετικών υποθέσεων.

Η Ελληνική Αστυνομία καταγράφει τα εγκλήματα που σχετίζονται με το φαινόμενο της ρατσιστικής βίας από το έτος 2010 σε πραγματικό χρόνο. Στο (Υπόδειγμα Α1- Σηματικές Αναφορές) υπάρχει ειδική πρόβλεψη και μπορεί να επιλεγεί ως αίτιο του κάθε εγκλήματος και η ένδειξη «Ρατσισμός-ξενοφοβία» ένδειξη η οποία μπορεί να επιλεγεί σε όλα τα αδικήματα ανεξάρτητα από το είδος του ποινικού αδικήματος.

Εισαγγελέας Ρατσιστικής Βίας

Σύμφωνα με την υπ' αριθ. 2/2015 Απόφαση της Εισαγγελίας Αρείου Πάγου (άρθρο 18ο, - Εισαγγελείς Ειδικών Υποθέσεων , εδάφιο 6) για τα θέματα ρατσισμού επιλαμβάνεται ο Εισαγγελέας Ρατσιστικής Βίας, ο οποίος εποπτεύει την προανάκριση που διενεργείται από το Τμήμα Αντιμετώπισης Ρατσιστικής Βίας της Ελληνικής Αστυνομίας.

Εθνικός Μηχανισμός Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας

Με τον προσφάτως ψηφισθέντα Ν.4443/2016, τροποποιήθηκαν πλήρως οι διατάξεις του Ν. 3938/2011 που προέβλεπαν τη σύσταση και λειτουργία του Γραφείου Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας και συστάθηκε ο Εθνικός Μηχανισμός Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας στα Σώματα Ασφαλείας και τους Υπαλλήλους των Καταστημάτων Κράτησης, για τη διερεύνηση τέτοιων περιστατικών και ορίστηκε προς τούτο η Ανεξάρτητη Αρχή «Συνήγορος του Πολίτη»

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΕΤΩΝ 2015-2016

ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΡΑΣΤΩΝ

	2016	2015
Περιστατικά με εμπλεκόμενους πολίτες	38	27
Περιστατικά με εμπλεκόμενους Αστυνομικούς	0	17
Περιστατικά με εμπλεκόμενες οργανωμένες ομάδες	7	2
Περιστατικά με εμπλεκόμενους άγνωστους δράστες	21	31
Περιστατικά με πολίτες & άγνωστους δράστες	0	5
Περιστατικά με άγνωστους δράστες & αστυνομικούς	0	0
Περιστατικά με πολίτες & αστυνομικούς	0	2

ΑΝΑ ΕΙΔΟΣ ΡΑΤΣΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΤΡΟΥ

	2016 ¹	2015
ΚΑΤΑΓΩΓΗ/ΧΡΩΜΑ/ΦΥΛΗ	42	41
ΘΡΗΣΚΕΙΑ	16	4
ΛΟΑΤ	10	15
ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ	3	2
ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ/ΆΛΛΟ	0	3

Εμπορία Ανθρώπων

Η αποτελεσματική αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων αποτελεί βασική προτεραιότητα του «Προγράμματος αντεγκληματικής πολιτικής 2015-2019» του Υπουργείου Εσωτερικών και επιχειρείται με συγκεκριμένες προτεραιότητες, στόχους και δράσεις επίτευξης.

Υπηρεσίες anti-trafficking

Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων εξακολουθούν να λειτουργούν, σε κεντρικό-επιτελικό επίπεδο με στρατηγικό ρόλο, η Ομάδα anti-trafficking στη Διεύθυνση Δημόσιας Ασφάλειας του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας και σε επιχειρησιακό- περιφερειακό επίπεδο δώδεκα (12) Ομάδες Anti-trafficking, οι οποίες καλύπτουν όλη τη Χώρα και δύο (2) Τμήματα Καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων που λειτουργούν ανά ένα στις Υποδιευθύνσεις Αντιμετώπισης Οργανωμένου Εγκλήματος και Εμπορίας Ανθρώπων των Διευθύνσεων Ασφάλειας Αττικής και Θεσσαλονίκης, αντίστοιχα.

Οι Υπηρεσίες αυτές διαθέτουν άρτιο τεχνολογικό εξοπλισμό και στελεχώνονται από αστυνομικό προσωπικό με ειδικές γνώσεις, που επιμορφώνεται διαρκώς συμμετέχοντας σε σεμινάρια που διοργανώνονται στη Χώρα μας, αλλά και στο εξωτερικό. Με σκοπό την αποτελεσματικότερη δράση των υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας για την εξάρθρωση των κυκλωμάτων εμπορίας ανθρώπων, την τιμωρία των δραστών και την απελευθέρωση των θυμάτων, εκδίδονται από το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας επικαιροποιημένες διαταγές σε διαρκή βάση και αναπτύσσεται συνεργασία με λοιπούς συναρμόδιους κρατικούς φορείς και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

Εκπαίδευση-Μετεκπαίδευση-Επιμόρφωση

Η σοβαρότητα του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων και η προτεραιότητα καταπολέμησής του οδήγησαν στη διαμόρφωση πλαισίου διαρκούς εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης του αστυνομικού προσωπικού. Για το σκοπό αυτό προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας συμμετέχει σε επιμορφωτικά σεμινάρια και ημερίδες που διοργανώνονται, στο εσωτερικό και στο εξωτερικό τόσο με πρωτοβουλία της Ελληνικής Αστυνομίας, όσο και με συναρμόδιους κρατικούς φορείς και Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς για θέματα σχετικά με τη διαχείριση υποθέσεων εμπορίας ανθρώπων, την αναγνώριση των θυμάτων και των ενδείξεων πιθανών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, τον ειδικό χειρισμό αυτών και γενικότερα την επίτευξη εποικοδομητικής συνεργασίας των φορέων για την προστασία των θυμάτων.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που καταρτίζονται καταβάλλεται ιδιαίτερη προσπάθεια ενδυνάμωσης του μηχανισμού προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εν γένει, του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της απαγόρευσης των διακρίσεων, των βασανιστηρίων και κάθε μορφής απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης, συμπεριφοράς και τιμωρίας. Ο

βασικός σκοπός των εν λόγω εκπαιδευτικών προγραμμάτων έγκειται στην ευαισθητοποίηση του αστυνομικού προσωπικού σχετικά με την προάσπιση όλων των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών του, χωρίς πολιτισμικές προκαταλήψεις ή διακρίσεις, σύμφωνα με τις σύγχρονες απαιτήσεις της κοινωνίας και της Πολιτείας.

Συνεργασίες

Οι Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας συνεργάζονται με όλους τους συναρμόδιους φορείς (κρατικούς, Μ.Κ.Ο.) για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων ως ακολούθως:

α) με το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, το οποίο αποτελεί την εθνική συντονιστική Αρχή όλων των συναρμόδιων Φορέων και Υπηρεσιών για την εκπόνηση, το συντονισμό και την εφαρμογή εθνικής στρατηγικής στην αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων στα επίπεδα της πρόληψης, της καταστολής και της δίωξης των δραστών, καθώς και της προστασίας των θυμάτων εμπορίας,

β) με το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ως τον επίσημο κρατικό φορέα παροχής αρωγής και προστασίας των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων,

γ) με τις ξένες Διπλωματικές Αρχές στην χώρα μας, αφενός για την ανταλλαγή πληροφοριών επί υποθέσεων εμπορίας ανθρώπων και αφετέρου την παροχή αρωγής και προστασίας των θυμάτων, καθώς και ασφαλούς επαναπατριsmού τους.

δ) με αντίστοιχες Υπηρεσίες άλλων ευρωπαϊκών κρατών-μελών (κυρίως μέσω του διαύλου της Europol), αλλά και με τρίτες χώρες (κυρίως μέσω του διαύλου της Interpol), στα πλαίσια ανταλλαγής – παροχής πληροφοριών επί υποθέσεων εμπορίας ανθρώπων.

Σημειώνεται επίσης ότι στον διαδικτυακό τόπο της Ελληνικής Αστυνομίας υπάρχει θεματικό πεδίο με αντικείμενο την Εμπορία Ανθρώπων, όπου παρέχεται στους πολίτες ενημερωτικό υλικό και οδηγίες τόσο προς αποφυγή θυματοποίησής τους, όσο και παροχής- προστασίας βοήθειας.

Στατιστικά στοιχεία

Οι Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, κατά το έτος 2016, διερεύνησαν συνολικά είκοσι πέντε (25) υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων, «απελευθέρωσαν» σαράντα έξι (46) θύματα (30 ενήλικες και 16 ανήλικους) και συνέλαβαν-κατηγόρησαν ενενήντα επτά (97) δράστες. (ΠΙΝΑΚΑΣ Π.1)

Υποθέσεις – Θύματα – Δράστες για το έτος 2016 Π.1	
ΕΤΟΣ	2 0 1 6
ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ	25
ΘΥΜΑΤΑ	46 (30 ενήλικα και 16 ανήλικα)
ΔΡΑΣΤΕΣ	97

Οι υποθέσεις ανά είδος εκμετάλλευσης, ο αριθμός των θυμάτων, δραστών ανά φύλο και εθνικότητα εμφανίζεται αναλυτικά στους πίνακες: Π.2, Π.3, Π.4, Π.5.

Θύματα ανά φύλο και εθνικότητα για το έτος 2016. Π.3		
	ΑΡΡΕΝ	ΘΗΛΥ
ΑΛΒΑΝΙΑΣ		4
ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ	1	
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ		4
ΕΛΛΑΔΑΣ	3	8
ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ		2
ΝΙΓΗΡΙΑΣ		1
ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ		1
ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ		2
ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	12	8
Σύνολο θυμάτων ανά φύλο	18	28
Σύνολο θυμάτων	46	

Δράστες ανά φύλο και εθνικότητα για το έτος 2016. Π.5		
	ΑΡΡΕΝ	ΘΗΛΥ
ΑΓΝΩΣΤΗ	2	2
ΑΛΒΑΝΙΑΣ	6	
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	3	3
ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ		1
ΕΛΛΑΔΑΣ	30	16
ΚΥΠΡΟΥ	1	
ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ	1	
ΜΠΑΝΓΚΛΑΝΤΕΣ	1	
ΝΙΓΗΡΙΑΣ	2	2
ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	1	1
ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ	1	4
ΠΑΚΙΣΤΑΝ	4	
ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	14	1
ΣΥΡΙΑΣ	1	
Σύνολο δραστών ανά φύλο	67	30
Σύνολο δραστών	97	

ΑΝΗΛΙΚΑ θύματα ανά φύλο, είδος εκμετάλλευσης και εθνικότητα για το έτος 2016.Π.7				
Εθνικότητα/Είδος Εκμετάλλευσης/Φύλο	ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ		ΕΠΑΙΤΕΙΑ	
	ΑΡΡΕΝ	ΘΗΛΥ	ΑΡΡΕΝ	ΘΗΛΥ
	ΑΛΒΑΝΙΑΣ		1	
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ		1		
ΕΛΛΑΔΑΣ		2		4
ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ		1	5	2
Σύνολο θυμάτων ανά είδος εκμετάλλευσης	5		11	
Σύνολο ανήλικων θυμάτων	16			

Ενδοοικογενειακή Βία

Στο πλαίσιο εφαρμογής του Προγράμματος της Αντεγκληματικής Πολιτικής για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας, έχουν αποσταλεί από το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας προς όλες τις αστυνομικές Υπηρεσίες οδηγίες χειρισμού υποθέσεων του εγκληματικού αυτού φαινομένου, ώστε να γίνει κατανοητή η ιδιαιτερότητα και η μοναδικότητα κάθε περίπτωσης και η εξειδικευμένη αντιμετώπιση που χρήζει τόσο το θύμα όσο και ο θύτης, με γνώμονα, πάντα, τον απόλυτο σεβασμό των δικαιωμάτων αυτών.

Η σοβαρότητα αντιμετώπισης περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας οδήγησε, μεταξύ άλλων και στην επικαιροποίηση της θεματικής ενότητας της ενδοοικογενειακής βίας στην ιστοσελίδα της Ελληνικής Αστυνομίας, με την παροχή οδηγιών και κατευθύνσεων προς τους πολίτες και το αστυνομικό προσωπικό σχετικά με το εγκληματικό αυτό φαινόμενο, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο τα θύματα ή οι μάρτυρες μπορούν να καταγγείλουν περιπτώσεις κακοποίησης.

Επιπλέον, καταβάλλεται προσπάθεια προκειμένου η συμμετοχή αστυνομικού προσωπικού σε επιμορφωτικά σεμινάρια και σε εκδηλώσεις που διοργανώνονται από συναρμόδιους κυβερνητικούς ή μη φορείς, για την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση σε θέματα ενδοοικογενειακής βίας, να είναι συνεχής και αδιάλειπτη.

Αξίζει να αναφερθεί το ότι αστυνομικό προσωπικό συμμετείχε σε ημερίδα που συνδιοργανώθηκε από την Πανελλήνια Φιλοζωική Ομοσπονδία, την Ελληνική Αστυνομία και την Αστική Μη Κερδοσκοπική Οργάνωση "Συμμαχία για την Ελλάδα" με θέμα "Ο κύκλος της βίας: από την κακοποίηση ζώων στην ενδοοικογενειακή βία.

Επίσης, αστυνομικό προσωπικό συμμετείχε σε εκπαίδευση που διοργανώθηκε από το Ινστιτούτο Πρόληψης και Θεραπείας της Βίας & Προώθησης της Ισότητας των Φύλων, σε συνεργασία με τις Ενώσεις Αστυνομικών Υπαλλήλων Νομού Καβάλας και Αξιωματικών Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης, με θέμα: "Τεχνικές ανάκρισης ανήλικων θυμάτων-μαρτύρων κακοποίησης (Καβάλα, Ιούλιος 2016).

Προστασία Ανηλίκων

Η Ελληνική Αστυνομία προσεγγίζει με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και προσοχή το θέμα της προστασίας των ανηλίκων από κάθε ενδεχόμενο παραβατικότητας και θυματοποίησής τους, με παράλληλη μέριμνα για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων τους. Η φιλοσοφία είναι η εμπέδωση της εσωτερικής ασφάλειας, πάντα με πλήρη σεβασμό των δικαιωμάτων των παιδιών, όχι μόνο από καθήκον απέναντι στους Νόμους της Πολιτείας, αλλά από ανθρωπιστική υποχρέωση.

Στο πλαίσιο υλοποίησης του εν θέματι Προγράμματος, το Υπουργείο Εσωτερικών αξιοποιεί τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τη στατιστική και εγκληματολογική ανάλυση των στοιχείων που κατέχει, των σχετικών με τα αίτια και τις τρέχουσες τάσεις και, κατά το έτος 2016, έλαβε προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα. Αναλυτικότερα, μεταξύ των μέτρων αυτών συγκαταλέγονται:

- η έκδοση διαταγών και οδηγιών προς τις αστυνομικές Υπηρεσίες για σχεδιασμό, οργάνωση, συντονισμό και ανάπτυξη δράσεων στον προληπτικό τομέα, προκειμένου να αποτρέπεται η παραβατική συμπεριφορά και η θυματοποίηση των ανηλίκων,
- η έκδοση διαταγών προς τις αρμόδιες Υπηρεσίες αναφορικά με την αναγκαιότητα άμεσης ανταπόκρισης και παροχής κάθε δυνατής συνδρομής σχετικά με την ταχύτατη διερεύνηση σχετικών καταγγελιών,
- η συνεργασία των Τμημάτων Ασφαλείας με τα σχολεία που υπάγονται στην εδαφική τους αρμοδιότητα, μέσω των αστυνομικών που έχουν οριστεί Σημεία Επαφής-Σύνδεσμοι με τα σχολεία,
- η χαρτογράφηση των σχολείων της περιοχής αρμοδιότητας κάθε Αστυνομικού Τμήματος,
- η επιτήρηση χώρων που συχνάζουν ή παραμένουν ανήλικοι, όπως πάρκα, φροντιστήρια, χώροι άθλησης κ.α. Ενδεικτικά γνωρίζεται ότι κατά το 8-μηνο του 2016, στο σύνολο της επικράτειας, διενεργήθηκαν 6.222 έλεγχοι σε τέτοιους χώρους,
- οι πεζές και εποχούμενες περιπολίες περιμετρικά των σχολείων και σχολικών συγκροτημάτων από προσωπικό των αρμόδιων περιφερειακών Υπηρεσιών, στο πλαίσιο της πρόληψης και καταστολής της εγκληματικότητας. Ενδεικτικά γνωρίζεται ότι κατά το 8-μηνο του 2016, στο σύνολο της επικράτειας, διενεργήθηκαν 9.829 έλεγχοι περίξ σχολικών συγκροτημάτων.

Παράλληλα και προκειμένου να υιοθετηθούν αστυνομικές πρακτικές που να βασίζονται στον διάλογο και στην αποτελεσματική συνεργασία με συναρμόδιους Φορείς και να αναπτυχθεί σχέση αμοιβαίας εμπιστοσύνης και, κατά συνέπεια, ευχερέστερη και αποτελεσματικότερη αντίδραση των Υπηρεσιών της Αστυνομίας στα ανακλύπτοντα γεγονότα και τις εκδηλώσεις παραβατικών συμπεριφορών.

Διαλέξεις- Συνεργασίες

Το 2016 πραγματοποιήθηκαν σε σχολεία και φροντιστήρια, 224 διαλέξεις, ενημερώσεις και ημερίδες για τα ναρκωτικά και άλλες μορφές εγκληματικότητας, από Αστυνομικούς διαφόρων Υπηρεσιών, ενώ η Ελληνική Αστυνομία, κατά το 8μηνο έτους 2016, εκπροσωπήθηκε σε 571 συναντήσεις με συναρμόδιους Φορείς και οργανώσεις για θέματα ανηλίκων και σε 39 συνεδριάσεις των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας.

Επιπλέον, υπήρξε συμμετοχή Αστυνομικού, κατόπιν προσκλήσεως του Συνηγόρου του Παιδιού, στη διαμόρφωση Κειμένου Αρχών για την παιδική προστασία, παρέχοντας σχετική συνεισφορά.

Με αφορμή πρόσκληση της Γενικής Γραμματείας Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων

Δικαιωμάτων, υπήρξε επίσης συμμετοχή σε Ομάδας Εργασίας με αντικείμενο «Δικαιοσύνη φιλική στα παιδιά», η οποία πραγματοποιήθηκε την 10-10-2016 στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Κύριος στόχος της Ομάδας Εργασίας ήταν η εκπόνηση σχεδίου νόμου, αναφορικά με τη σύσταση και λειτουργία δομής, με την ονομασία «Το σπίτι του παιδιού», για την εξέταση ανηλίκων, θυμάτων και μαρτύρων εγκλημάτων κατά της ανηλικότητας, όπως ενδοοικογενειακής βίας, σεξουαλικής κακοποίησης, εμπορίας κ.ά.

Στο πλαίσιο της συνεργασίας της Ελληνικής Αστυνομίας με τον Ο.ΚΑ.Ν.Α., στον τομέα της καταπολέμησης της χρήσης ναρκωτικών από ανήλικους, την 20.05.2016 υπεγράφη «Πρωτόκολλο Συνεργασίας», μεταξύ του Υπουργείου Εσωτερικών και του εν λόγω Οργανισμού. Βάσει αυτού, την 4-8-2016, ξεκίνησε η υλοποίηση δράσης συνεργασίας αστυνομικών Υπηρεσιών, σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, με την Υπηρεσία Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης του Ο.ΚΑ.ΝΑ., αναφορικά με μέριμνα για νεαρούς παραβάτες-χρήστες ναρκωτικών ουσιών.

Επιπλέον, συνεχίστηκε η συνεργασία με το Σύλλογο «Χαμόγελο του παιδιού», αναφορικά με την ενεργοποίηση του Προγράμματος Amber Alert, για τους εξαφανισθέντες ανήλικους. Το εν λόγω πρόγραμμα ενεργοποιήθηκε κατά το 2016 συνολικά σε (7) περιπτώσεις εξαφάνισης (8) ανηλίκων, καθόσον η μία περίπτωση αφορούσε σε εξαφάνιση βρέφους και ανήλικης μητέρας. Σε όλες τις περιπτώσεις οι εξαφανισθέντες ανήλικοι ανευρέθησαν υγιείς. Παράλληλα, πραγματοποιήθηκε καταχώρηση στον διαδικτυακό τόπο της Ελληνικής Αστυνομίας, σε συνεργασία με το Γραφείο Τύπου, (5) περιπτώσεων εξαφάνισης ανηλίκων και διαγραφή (4) εξ' αυτών, κατόπιν ανεύρεσής τους.